

11236

PRACE PRZYGOTOWAWCZE DO
USTAWODAWSTWA SKARBOWEGO

PODATKI
OD OBROTÓW
I OPŁATY.

ZESZYT PIERWSZY.

WARSZAWA 1924.

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA SKARBU

PRACE PRZYGOTOWAWCZE DO
USTAWODAWSTWA SKARBOWEGO

I.

PODATKI
OD OBROTÓW
I OPŁATY.

WARSZAWA 1924

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA SKARBU

52117

PODATEK OD OBROTÓW.

PRZEDMOWA.

Podobnie, jak w budżetach innych państw europejskich (Francji, Niemiec, Austrii, Czech) podatek od obrotów musi zająć wybitne miejsce w budżecie dochodowym Polski.

Wprowadzony w roku 1923 *) w łączności z podatkiem od handlu i przemysłu podatek od obrotów, został już faktycznie wyodrębniony na mocy ustawy z 11 stycznia 1924 r. o naprawie Skarbu i reformie walutowej (Dz. Ust. R. P. N. 4 poz. 28) **).

Obecna jednak forma podatku jest zbyt surową: podatek dotyka wszelkie obroty w jednakowej mierze (2% dla Skarbu Państwa i 0,25% na rzecz związków komunalnych). Musi nastąpić zróżniczkowanie stawek i połączenie podatku obrotowego z podatkiem od przedmiotów zbytku. Prócz tego winny być wprowadzone zmiany w technice wymiaru i poboru podatku.

Przystępując do opracowania projektu nowej ustawy podatku obrotowego, Ministerstwo Skarbu uważa za konieczne ułatwić sferom zainteresowanym, a przede wszystkim p. p. Członkom Komisji Skarbowych Wysokich Izb Prawodawczych, możliwość ujęcia przedmiotu w sposób porównawczy i w tym celu podaje w krótkich opracowaniach narazie niektóre ustawy, dotyczące podatku od obrotów:

1. Francuską ustawę podatku od obrotów „L'impôt sur le chiffre des affaires“ z dn. 25 czerwca 1920 r., w opracowaniu B. Markowskiego.
2. Niemiecką ustawę o podatku obrotowym „Umsatzsteuergesetz“ z dn. 24 grudnia 1919 r. (Dz. Ust. P. str. 21 — 57) i nowele z 1922 oraz 1923 r.
3. Czeską ustawę o podatku obrotowym z dn. 22 grudnia 1923 r. (Dz. Ust. P. N. 126 poz. 268), — dwie ostatnie w opracowaniu H. Wiesenberga.

W dalszym ciągu nastąpią inne jeszcze studia z dziedziny tegoż podatku.

Warszawa w listopadzie 1924 r.

B. MARKOWSKI
Podsekretarz Stanu.

*) Ustawa z dn. 14 maja 1923 r. Dz. Ust. R. P. N. 58, poz. 412.

**) Przepis art. 1 część I-sza, punkt c) o niezaliczeniu na podatek przemysłowy przedpłat uiszczonych na poczet tegoż podatku w postaci świadectw przemysłowych oddzielił podatek przemysłowy opłacany w formie świadectw od podatku obrotowego.

I.

PODATEK OD OBROTÓW WE FRANCJI.

„L'impôt sur le chiffre des affaires“

na podstawie tekstu ustawy oraz studjum Georges Vincent,a „L'impôt sur le chiffre d'affaires“, Paris 1921, jakoteż podręczników A. Mercier et J. Ballot „Manuel du contribuable“, Paris 1921, P. Guilhaumon „Guide pratique des impôts“, Paris, 1922.

opracował
B. MARKOWSKI

W S T Ę P.

W czasie wielkiej wojny i niezwłocznie po jej ukończeniu system podatkowy francuski uległ znacznym zmianom ze względu na wielkie potrzeby budżetowe.

Za najważniejsze ustawy podatkowe z tego okresu uważać należy:

1. Ustawę z 15 lipca 1914 r. (Loi de finance du 15 juillet 1914), która wprowadziła nie istniejący poprzednio we Francji ogólny podatek dochodowy — l'impôt général sur le revenu.
2. Ustawę z 31 lipca 1917 r. o podatkach cząstkowo-dochodowych (Loi du 31 juillet 1917, concernant les impôts cédulaires).
3. Ustawę z 25 czerwca 1920 r. o nowych źródłach dochodowych (Loi du 25 juin 1920, portant création des nouvelles ressources fiscales), w ich liczbie zawierającą nowy podatek od obrotu (impôt sur le chiffre des affaires).

Od czasu wejścia w życie ustawy z 31 lipca 1917 r. nowy francuski system podatków bezpośrednich polega wyłącznie na obciążeniu dochodów z kapitału, lub z pracy. Różne dochody, podzielone na pewną ilość ceduł i oparte po większej części na zeznaniach płatniczych, a nie jak dawniej, na oznakach zewnętrznych, opłacają przedewszystkiem każdy oddzielnie podatki zwane cząstkowo dochodowymi — cédulaires — a następnie wszystkie razem od ogólnej kwoty płacą ogólny podatek dochodowy — l'impôt général sur le revenu.

Ustawa z 25 czerwca 1920 r. o nowych źródłach dochodowych nie zmieniła wcale zasad, na których zostały oparte podatki od różnych dochodów, w tytule I podwyższyła tylko stawki niektórych podatków i wprowadziła pewne techniczne ulepszenia, utrudniające płatnikom możliwość uchylania się od podatku.

Natomiast w tytule II tejże ustawy p. t. „Enregistrement, domaine et timbre“, a więc w dziale, dotyczącym opłat, znalazł miejsce nowy podatek od obrotów — impôt sur le chiffre des affaires.

„Z pośród wszystkich zabiegów fiskalnych, zdążających do pozyskania nowych źródeł dochodów budżetowych, podatek od obrotu może być uważany za środek najdonioślejszy.

„Po bezpośrednim obciążeniu posiadanego majątku, jak również pracy, kapitałów i dochodów, po zwiększeniu opłat od poszczególnych arty-

kułów konsumpcji nie pozostawało prawodawcy nic innego, jak uogólnienie podatku od spożycia przez obciążenie nim wszelkich transakcji handlowych, ogółu wydatków, słowem „cyfry obrotów“¹⁾.

Doniosłość podatku od obrotu w budżecie Francji jest bardzo znaczna.

W budżecie na rok 1921 w ogólnej sumie dochodów zwyczajnych, obliczonej na 17½ miljarда franków, podatek obrotowy był preliminowany na 2,9 miljarда (16,5%), w roku 1922 na 19,5 miljarда — 3 miljarды (15%), w roku 1923 na 18 miljarдów z 2,5 miljarда (14%)²⁾.

Pod względem redakcyjnym przepisy o podatku obrotowym stanowią, jak już wyżej zaznaczono, część ustawy z 25 czerwca 1920 roku o pozyskaniu nowych źródeł dochodów skarbowych (Dz. Ust. z 26 czerwca 1920), a mianowicie inieszczą się w tytule II w art. 59 do 73).³⁾

Uzupełnieniem ustawy są dekrety: 1) z 26 czerwca 1920 r. o zakładowaniu przedmiotów zbytku i 2) z 24 lipca 1920 r. o wykonaniu art. 61, 62, 67 i 70 ustawy z 25 czerwca 1920 r., dotyczących podatku od obrotów.⁴⁾

¹⁾ A. Mercier et J. Ballot. Manuel du contribuable, str. 202.

²⁾ Według „Projet de loi présenté à la chambre des députés, portant fixation du budget général de l'exercice 1921, jak również 1922 i 1923.

³⁾ Cała ustawa składa się ze 114 artykułów, ujętych w cztery tytuły: I Podatki bezpośrednie (art. 1 — 23); II. Opłaty i stemple (art. 24 — 76); III. Cła i podatki pośrednie (art. 77 — 109), IV. Różne przepisy (art. 110 — 114).

⁴⁾ Dekret z 24 lipca 1920 r. zawiera: Rozdział I. O zeznaniach płatniczych (art. 1 — 4); Rozdz. II. O kontroli ze strony urzędów skarbowych (art. 5 — 8); Rozdz. III. O wpłacaniu podatku (art. 9 — 18); Rozdz. IV. O ryczałcie (art. 19); Rozdz. V. O sprzedaży przedmiotów zbytku kupcom (art. 20 — 21); Rozdz. VI. Przepisy przejściowe (art. 22).

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PODATKU.

Ustawa z dnia 25 lipca 1920 r. (art. 59 do 73) wprowadziła podatek procentowy od wszelkich transakcji handlowych, płatny przez osoby handlujące (komersantów), obliczany na podstawie sum obrotu (*sur le chiffre des affaires*) — przy sprzedaży i przy wymianie świadczeń — i uiszczany miesięcznie w trybie deklaratoryjnym.

Ponieważ ustawa podatku od obrotu mieści się pod ogólnym tytułem opłat, możnaby stąd wnioskować, że chodzi tu o opodatkowanie wymiany handlowej osobnym rodzajem opłaty. Ale obciążenie tylko pewnych rodzajów wymiany podatkiem od obrotu nie pozwala na upodobnianie go do opłat, bo te są ogólne i stale obciążają czynności handlowe.

Parlamentarne prace przygotowawcze dopuszczają rozmaite wykładnie natury podatku. M. Serre utrzymuje, że podatek obrotowy jest podatkiem pośrednim, Raphael - Georges Lévy twierdzi odwrotnie, a Lucien Hubert powiada, że „w górze (*en haut*) jest to podatek bezpośredni, a na dole (*en bas*) — pośredni”. (Rozprawy w Senacie 29 maja 1920 r. J. O. str. 786).

Dla p. Marsała b. Ministra Skarbu, jest to podatek przemysłowy, który może być przerzucany, podobnie jak może być również przerzucany podatek cedularno - dochodowy. (Rozprawy w Izbie 23 kwietnia 1920 r. J. O. str. 1260); dla p. Bokanowskiego, również (w r. 1924) b. Ministra Skarbu, jest to podatek pośredni — „szeroki podatek spożywczy. rozciągnięty do nieskończoności” (tamże str. 1260).

Według opinii referenta generalnego jest to podatek spożywczy „podatek od kupującego, a nie od sprzedawcy”. Komersant winien wpłacać podatek do skarbu, on tylko jest odpowiedzialny za podatek, ale może go sobie powetować. Ta okoliczność zależy, oczywiście, od stosunków ekonomicznych, i prawdopodobnie po przywróceniu wolnej konkurencji pewna część podatku zmuszony będzie ponosić komersant“.

„Uderzamy w spożywców za pośrednictwem kupców i przemysłowców“, powiada p. Bokanowski. (Izba, sesja 24 kwietnia 1920 r. J. O. str. 1260). Charakter podatku pośredniego przyznaje mu p. Touron, ale twierdzi, że można uczynić z podatku obrotowego — podatek bezpośredni, gdyż przez fakt wolnej konkurencji płatnik podatku będzie zmuszony przyjąć go w części na siebie. (Senat, sesja 31 maja 1920 r. J. O. str. 800).

Według zdania administracji skarbowej nowy podatek jest podatkiem pośrednim — spożywczym, ale nie różni się od wszelkich innych podatków, stanowi bowiem, jak każdy podatek, jeden z elementów ceny towaru (J. O. 20 sierpnia 1920 r.).

O ile niema zgody co do zaliczenia podatku obrotowego do tej, lub innej grupy danin, o tyle nie wzbudza żadnej wątpliwości, iż ma on charakter podatku uzupełniającego; uiszczenie bowiem tego podatku nie zwalnia od obowiązku płacenia innych podatków: w szczególności stanowi on naddatek do podatku od handlu i przemysłu, do podatku nadzwyczajnego od zysków wojennych, opartego na ustawie z 1 lipca 1916 roku, a nawet do specjalnego podatku obrotowego (od obrotów, przewyższających milion franków) wprowadzonego przez ustawę z 31 lipca 1917 roku, art. 12.

II. ZAKRES STOSOWANIA PODATKU.

Przedmiot podatku.

A. Podatek od obrotu dotyka wszelkie transakcje, dokonane we Francji przez francuzów i przez cudzoziemców; transakcje, dokonane przez francuzów zagranicą, są wolne od tego podatku. Należy zauważyć, że kolonie francuskie i kraje będące pod protektorem Francji są uważane za kraje cudzoziemskie.

Podatek pobierany jest w znacznej części od transakcji dotyczących importu według zasad następujących:

T o w a r y p r z y w o ż o n e z z a g r a n i c y, z Algieru; z Kolonii i z posiadłości francuskich, z krajów objętych protektorem i z zagłębia Saary podlegają podatkowi w wysokości:

1) 25% — spirytus, likiery, wina gorzkie i słodkie (ustawa z 25 czerwca 1920 r., art. 73).

2) 15% — wina zaliczone do zbytkowych. Wyjątek stanowią powyższe towary, sprowadzane przez kupców grosistów; w tych wypadkach uiszczanie podatku 25% i 15% jest odroczone.

3) 10% — inne przedmioty zbytku, jeśli nie są sprowadzane przez kupców w celu odprzedaży na warunkach, wyszczególnionych w art. 9 rozporządzenia ministerjalnego z 28 sierpnia 1920 r. Według tego rozporządzenia, chcąc być zwolnionym od podatku 10%, deklarant winien złożyć w urzędzie celnym zaświadczenie, stwierdzające:

a) iż import podlega podatkowi, przewidzianemu w art. 2 — 12 ustawy z 31 lipca 1917 r.), lub też zachodzą co do niego warunki zwolnienia, przewidziane w art. 13 tejże ustawy;

b) iż dokonywa kupna na własny rachunek;

c) że towar jest przeznaczony do odprzedaży po dokonaniu przeróbki, lub bez niej;

^{*)} podatkowi od zysków z handlu i z przemysłu

d) iż zobowiązuje się wciągnąć kupno do specjalnej księgi i ew. dołączyć do niej wtórnik faktury.

4) $\frac{1}{10}\%$ — inne wyżej niewymienione towary.

Jeśli sprzedawca nie zamieszkuje w kraju, w którym towary są produkowane, i nie posiada we Francji siedziby swego przedsiębiorstwa, ani jego oddziału, to wyżej wymienione podatki powiększa się o $\frac{1}{10}\%$, czyli stanowią one 26,1; 16,1 wzgl. 2,2%.

Nie podlegają podatkowi:

1) Towary, artykuły spożywcze, dostawy i inne przedmioty, zadeklarowane jako otrzymane na skład, lub stanowiące normalny wwóz czasowy, tranzyt, oraz przeładunkowe i przeznaczone na zamagazynowanie.

2) Przedmioty do użytku osobistego, ruchomości, narzędzia, instrumenty i materiały, będące w użyciu i korzystające ze zwolnień od cła i od opłat wewnętrzno - krajowych.

3) Towary i opakowania, dozwolone do wwozu, z zastrzeżeniem ich wywozu.

4) Produkty i materiały, wolne od cła i od opłat dodatkowych a nie zakazane do wwozu, co do których importer złoży deklarację gwarantowaną, iż zobowiązuje się zapłacić należny podatek wraz z procentem za zwłokę od tej ilości produktów, która według zaświadczenia urzędu celnego nie zostanie w ciągu roku wywieziona ze składu, celem sprzedania wewnątrz kraju.

5) Produkty francuskiego rybołówstwa morskiego.

6) Wwóz zbóż chlebowych i specjalnych środków leczniczych.

Podatek 25%-towy i 15%-towy są pobierane przez administrację podatków spożywczych, a w razie jeśli niema na miejscu urzędu podatków spożywczych —przez urząd celny na rachunek rzeczonoj administracji; pozostałe podatki pobiera administracja celna.

Eksportowane towary zasadniczo są wolne od podatku (art. 72 ustawy z 25 czerwca 1920 r.), jednak pod pewnymi warunkami. Zwolnienie dotyczy tych tylko transakcji, których bezpośrednim skutkiem jest eksport towaru, a nie stosuje się do operacji pośredników, skupujących towary, przeznaczone następnie na eksport.

Dekret z 24 grudnia 1920 r. bliżej oznacza zwolnienia, a mianowicie:

a) Zwolnione są od podatku towary: 1) eksportowane bezpośrednio przez sprzedawcę, pod warunkiem, iż wysyłka zostanie zapisana do specjalnego rejestru i że data zapisania wysyłki jako też cechy i numery pak będą wciągnięte do dowodu, znajdującego się przy przesyłce,

b) Eksportowane za pośrednictwem komisjonera, pod warunkiem, iż sprzedawca zapisze odstawę do specjalnego rejestru i że doręczy komisjonerowi fakturę, zawierającą niewątpliwe stwierdzenie tożsamości towaru.

c) Zwolnione są także od podatku operacje komisjonerów pod warunkami: że komisjoner będzie zapisywał otrzymane dostawy do specjalnego rejestru, a do osobnego rejestru już uskutecznione odprawy towarów, iż podcyfruje fakturę, doręczoną mu przez sprzedawcę i że do dowodu, znajdującego się przy przesyłce, będą wciągnięte wszelkie niezbędne dane, stwierdzające tożsamość towaru.

W numerze Dziennika Urzędowego (Journal Officiel) z 16 września 1920 r. znajduje się wzor rejestru operacji celnych, dokonywanych przez komisjonerów i przewoźników.

Aby zapobiec fikcyjnym eksportom, art. 72 postanawia, że jeśli osoba, zamieszkała poza granicami Francji, kupiwszy towary we Francji, poleci je dostarczyć bezpośrednio swym odbiorcom we Francji, to dokonana w ten sposób transakcja, ma być uważana za import, a przedsiębiorca francuski, który ją wykona, ma zapłacić podwójny podatek w wysokości po $\frac{1}{10}\%$ lub 10%, zależnie od charakteru osoby, która otrzymała towar i stosownie do rodzaju towaru.

B. Podatek od obrotu opłacają wszelkie wogóle przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, jednak z różnych względów, jak np. opłacania innego podatku, równorzędnego z obrotowym, prawodawca ustanowił pewne wyjątki.

Osoby opodatkowane.

Trzy kategorie osób podlegają podatkowi od obrotu:

1) Wykonywujący zawody podległe podatkowi od zysków (bénéfices) z handlu i przemysłu,

2) Wykonywający zawody podległe podatkowi procentowemu (la redevance proportionnelle) od kopaliń,

3) Wszyscy, którzy zawodowo lub dorywczo (habituellement ou occasionnellement) dokonywują kupna w celu sprzedaży.

ad 1. — Ustawa z 31 lipca 1917 r. wprowadziła cedularne podatki od dochodów, które zostały podzielone na sześć kategorii:

a) dochody z nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych,

b) dochody z papierów wartościowych i kapitałów ruchomych,

c) zyski z handlu i przemysłu,

d) zyski z gospodarstw rolnych,

e) dochody z uposażeń, odszkodowań, wynagrodzeń ubocznych, płac zarobkowych, emerytur i rent dożywotnich,

f) dochody z zajęć nie handlowych (non commerciales).

Podatkowi od zysków z handlu i przemysłu podlega każda osoba poszczególna tudzież każde zrzeszenie, wykonywujące we Francji czynność przemysłową lub handlową.

Podatek ten obciąża fabrykantów, kupców hurtowych i detalicznych, rzemieślników i rękodzielników (façonniers). Według wykazu podatek dotyka co najmniej 1.500 różnych zawodów, a wykaz ten wcale nie może być uważany za kompletny.

Handlującymi są te osoby, które wykonywują czynności handlowe, stanowiące ich zwykłe zajęcie zawodowe (Kodeks handl. art. 1).

Kodeks nie zawiera określenia czynności handlowych, lecz tylko wylicza te czynności w art. 631 — 634 i 638.

Czynnością handlową jest czynność dotycząca nabycia lub zbycia towarów w celu osiągnięcia zysku lub tycząca się przedsiębiorstwa handlowego albo przemysłowego.

W tej materji istnieje obfita jurysprudencja.

Sądy przyznały charakter osób handlujących: agentom, kelnerom, dostawcom okrętowym (armateurs), rzemieślnikom, którzy nabywają materiały, aby je sprzedać po obróbce lub po przystosowaniu, dyrektorom towarzystw ubezpieczeń lądowych i morskich, oberżystom, bankierom, przewoźnikom, sprzedawcom piwa, zarządcom kas oszczędności i przezorności (jeśli nie pełnią czynności w charakterze funkcjonarjuszów państwowych lub w charakterze bezpłatnych członków towarzystw filantropijnych), kolporterom, komisjonerom, pośrednikom handlowym, dyrektorom teatrów (niemianowanym przez rząd), hodowcom, farmaceutom, przedsiębiorcom pogrzebowym, turmanom i przedsiębiorcom sportowym.

Nie przyznano charakteru osobom handlującym: aktorom, artystom, malarzom i rzeźbiarzom, sprzedającym płótna, farby i marmur zamienione w obrazy i rzeźby, autorom, redaktorom dzienników, pośrednikom przy sprzedaży nieruchomości, koncesjonarjuszom sklepów tytoniowych, pośrednikom jarmarcznym, osobom utrzymującym doiny publiczne, agentom towarzystw dobroczynnym, akuszerkom, weterynarzom.

Co do poszczególnych wypadków należy zaznaczyć:

Kapitan okrętu prowadzący przemysł morski na własny rachunek lub będący właścicielem części statku jest kupcem, w przeciwnym razie nie jest nim.

Właściciel kamieniołomu, eksploatujący go na własny użytek, wyciąga tylko dochód ze swej nieruchomości, staje się zaś handlującym przedsiębiorcą, jeśli dokonywa obróbki kamienia przez większą ilość robotników i prowadzi eksploatację celem osiągnięcia zysków.

Dyrektorzy zakładów naukowych nie są handlującymi, ale stają się nimi, jeśli nie przyjmują żadnego udziału w prowadzeniu zakładu i tylko utrzymują płatnych nauczycieli i wychowawców. W tym wypadku podlegają podatkowi od obrotu.

Komisjonerzy i pośrednicy wykonywują czynności handlowe i podlegają podatkowi obrotowemu. Należy jednak co do wymiaru podatku odróżniać dwa wypadki: jeśli wojażer handlowy działa na rachunek i na zlecenie jednego lub więcej zlecniodawców, — jest wolny od podatku; jeśli działa na własne rezyko, sam realizuje zyski lub ponosi straty, pro-

wadzi interes na własny rachunek, wystawia rachunki we własnym imieniu — podlega podatkowi.

Zasadą jest: ten, kto sprzedaje, — płaci podatek.

ad. 2. Osoby wykonywujące zawody podległe podatkowi procentowemu od kopalń.

Masy substancji mineralnych i skamieniałości, znajdujące się w łonie ziemi lub na jej powierzchni, dzielą się stosownie do ustawy z 21 kwietnia 1810 roku na trzy kategorie: kopalnie, odkrywki i kamieniołomy.

Kopalnie są to masy substancji, zawierające w żyłach kruszczowych, w pokładach lub w złożach: złoto, srebro, platynę, rtęć, ołów, żelazo, miedź, cynę, cynk, kalamity, bizmut, kobalt, arsen, mangan, antymon, molibden, grafit i inne materiały metaliczne; siarkę, węgiel kamienny i ziemny, drzewo kopalne, bitumy, alun i siarczany metali. Do tej kategorii winny być również zaliczone masy, zawierające jod, nikiel, chrom i inne tego rodzaju minerały; łupki bitumiczne, sól, źródła i szyby słonej wody.

Odkrywki zawierają żelazo zwane aluwialnem, ziemie piritowe, zdatne do zamiany na siarczany żelaza, ziemie alunowe i torfowiska.

Kamieniołomy zawierają łupki, piaskowce zdatne do budowni, marmur, granit, kamień wapienny, gips, bazalt, lawę, margiel, kredę, piasek, krzemień, glinę, kaolin, glinę fajansową i garncarską, substancje ziemne i skalne wszelkich gatunków, ziemie piritowe używane do nawożenia wszystko to wydobywane pod otwartym niebem lub z chodników podziemnych. —

Art. 33 ustawy z 21 kwietnia 1810 r. stanowi, iż właściciele kopalń są obowiązani płacić „daninę odpowiednią do ilości wydobytych minerałów”. Wszystkie przedsiębiorstwa podlegające tej daninie są obowiązane do do płacenia podatku od obrotu. Przedsiębiorstwa kopalniane podlegają podatkowi na zasadzie osobnego przepisu ustawy, niema tu znaczenia charakter handlowy przedsiębiorstwa.

ad 3. Osoby, dokonywujące zawodowo lub dorywczo kupna w celu sprzedaży.

Pojęcie kupna dorywczego, przypadkowego (*commerce occasionnel*) w celu sprzedaży już przy uchwaleniu ustawy podatku obrotowego zdawało się być nie dość uchwytnem i spotykało się z krytyką; debaty parlamentarne nie dały żadnego określenia, co należy rozumieć przez „dorywcze kupno w celu sprzedaży”. W praktyce uchwycenia tego rodzaju transakcji jest prawie niemożliwe, należałoby w tym celu stworzyć specjalną policję skarbową dla której niełatwem jednak byłoby ustalenie w poszczególnych wypadkach, iż dorywcze kupno było dokonane w celu dalszej odprzedaży. To też wprowadzenie tego rodzaju przedmiotu opodatkowania do ustawy niema praktycznego znaczenia, świadczy jednak o tem, że prawodawca zamierzał nadać podatkowi obrotowemu szerokie granice, obejmujące wszelkie transakcje, dotyczące nabycia przedmiotu w celu sprzedania go z zyskiem.

W każdej z wyżej przytoczonych kategorii płatnikiem podatku jest o s o b a. Podatek obciąża tak osoby fizyczne jakoteż i prawne; stosuje się niewątpliwie do spółek handlowych.

Ustawa nie wspomina o spółdzielniach; podlegają one podatkowi od obrotu, o ile są obowiązane do płacenia podatku od zysków z handlu i przemysłu.

Spółdzielnie dzielą się na trzy wielkie grupy: wytwórcze, kredytowe i spożywcze. Wszystkie spółdzielnie wytwórcze podlegają podatkowi od obrotu, albowiem są obowiązane do płacenia podatku od zysków z handlu i przemysłu. Podlegają również podatkowi spółdzielnie kredytowe; wyjątek stanowią towarzystwa wzajemnej poręki (*sociétés de caution mutuelle*) i banki ludowe, zorganizowane na zasadzie ustawy z 13 marca 1917 r., jako wolne od podatku od zysków z handlu i przemysłu.

Nie płacą tego podatku stowarzyszenia spożywcze:

1) Nie posiadające zakładów, magazynów i sklepów, celem sprzedaży, lub dostawy z nich towarów, artykułów spożywczych i innych produktów, lecz zajmujące się wyłącznie pośrednictwem między wytwórcami lub kupcami i swymi członkami, którym towary są dostarczane bezpośrednio przez wytwórców lub kupców. 2) Posiadające zakłady, magazyny, lub sklepy, ale nie mające towarów na składzie, a tylko zbierające zapotrzebowania od swych członków i dokonywujące w swych magazynach, czy sklepach, podziału towarów, artykułów spożywczych i innych produktów, stosownie do zapotrzebowania. 3) Posiadające zakłady, magazyny, lub sklepy i utrzymujące towary na składzie, jednak pod dwoma warunkami: a) iż sprzedają towary wyłącznie swym członkom; b) iż dzielą nadwyżki zysków między swych członków, lub je przeznaczają na cele użyteczności publicznej, albo tworzą z nich rezerwy, nie podlegające podziałowi między uczestników.

Wszelkie inne stowarzyszenia spożywcze podlegają podatkowi od zysków z handlu i przemysłu, a tem samem i podatkowi od obrotu, który opłacają: a) od sumy brutto wynagrodzeń, pobieranych od członków, jeśli pełnią tylko rolę pośredników między stowarzyszonym a wytwórcami, lub kupcami; b) od cen towarów wzgl. produktów, jeśli zakupują i sprzedają towary: w tym wypadku podatek przypadający na *ristorno*, (rabat) wypłacone członkom z tytułu udziału w zyskach, może być potrącony.

Powyższe zastrzeżenia dotyczą też spółdzielni rolniczych.

Zarządy departamentalne i komunalne i inne związki publiczne, dostarczające artykułów żywności z tytułu zaopatrywania ludności, nie podlegają podatkowi od obrotu.

Zwolnienia od podatku.

Zwolnienia zawiera art. 60 ustawy z 25 czerwca 1920 r., uzupełniony artykułem 13 ustawy z 13 lipca 1920 r.

Interpretacja tych przepisów jest oczywiście ograniczoną, nie wolno do nich nic dodawać, nawet w drodze analogji. Zwolnień jest 12.

1. Przedsiębiorstwa sprzedaży chleba. Rozumie się tu sprzedaż chleba wszelkich gatunków, nawet luksusowych, ale sprzedaż słodkich ciast i tym podobnych wyrobów winna podlegać podatkowi.

2. Sprzedaż przedmiotów zmonopolizowanych przez państwo, jak również znaczków stemplowych i papieru stemplowego. Zwolnienie to dotyczy tylko produktów, których wyrób stanowi monopol państwowy: tytoniu, prochu strzelniczego, zapalek, a nie stosuje się do przedmiotów zajętych przez państwo, lub podlegających cenom taryfowym: węgla, cukru i t. p. (Rozprawy w Senacie 29 maja 1920 r. J. O. str. 770).

3. Przedsiębiorstwa, wykonywane przez koncesjonariuszów, prowadzących eksploatację urządzeń publicznych i obowiązanych do przestrzegania taryf stałych, lub normowanych przez władze publiczne.

Zwolnienie to stosuje się tylko do urządzeń publicznych: kolei żelaznych, tramwajów, oświetlenia, wodociągów i tylko w terminie trwania koncesji; nie może ono być stosowane np. do sprzedaży nadwyżki energii elektrycznej przez koncesjonowane towarzystwo tramwajowe, albo do sprzedaży ubocznych produktów eksploatacji. Zwolnienie to nie dotyczy zakładów kąpielowych, które mają charakter najzupełniej prywatnych przedsiębiorstw, nawet jeśli stanowią własność państwa (Aix les Bains; Vichy).

4. Czynności, spełniane przez wekslarzy, meklerów morskich (agents de change, courtiers maritimes) i inne osoby lub zrzeszenia, ale wyłącznie w tych wypadkach, gdy pobierają komisowe lub kurtaż określony w ustawach wzgl. w dekretach.

Przepis ustawy wyszczególnia wekslarzy, meklerów ubezpieczeń morskich, tłumaczy i przewodników okrętowych, towarzystwo kredytowe ziemskie, stowarzyszenia kredytowe miejskie pod warunkiem, iż ich wynagrodzenie za usługi jest objęte taryfą, wprowadzoną przez ustawę lub dekret. Taryfa wynagrodzeń, wydana w formie rozporządzenia ministra, lub uchwalona przez władze lokalne, nie skutkuje zwolnienia od podatku.

5. Czynności, podlegające podatkowi giełdowemu, ustanowionemu przez artykuł 28 ustawy z 28 kwietnia 1923 r.

Podatek giełdowy ponosi każda osoba, zajmująca się zawodowo kupnem, lub sprzedażą papierów procentowych; niema przytem znaczenia okoliczność, czy operacja jest dokonana na giełdzie, czy poza giełdą, za gotówkę, lub na termin. Pod nazwą papierów procentowych należy rozumieć wszelkie tytuły, bez różnicy nazwy i pochodzenia: na okaziciela, imienne, lub mieszane, zdadne do notowań na giełdzie. Transakcje cedułami, weksłami i innymi dokumentami handlowymi, niepodlegającymi podatkowi giełdowemu, — płać podatki od obrotu.

Zwolnienie dotyczy sprzedawcy i pośrednika, — wekslarza, meklera, który dokonywa operacji, ale tylko tych osób; inni pośrednicy: bankierzy, pełnomocnicy podlegają podatkowi.

6. Czynności, podlegające podatkowi od operacji giełdy handlowej, wprowadzonemu przez art. 11 ustawy z 13 lipca 1911 r. i przez art. 9 ustawy z 27 lutego 1912 r. Jest to zwolnienie tego samego rodzaju jak poprzednie (p. 5).

7. Czynności dokonywane przez producentów i importerów, dotyczące produktów farmaceutycznych i tym podobnych, od których się opłaca podatek 10%, ustanowiony art. 16 ustawy z 30 grudnia 1916 r.

Zwolnienie to dotyczy tylko producentów i importerów, ale nie innych handlujących.

8. Czynności, dokonywane przez towarzystwa oszczędności (*sociétés de capitalisation*), podlegające podatkowi wprowadzonemu przez art. 38 ustawy z dn. 25 czerwca 1920, (2% od kapitału).

9. Czynności, dokonywane przez stowarzyszenie (*sociétés*) albo towarzystwa (*compagnies*) ubezpieczeń i przez innych ubezpieczycieli, opłacających podatek stemplowy na zasadzie art. 6 ustawy z 23 sierpnia 1871 r., art. 8 ust. z 29 grudnia 1884 r., art. 16 ust. z 13 kwietnia 1898 r., art. 16, 17, 18, 20 i 21 ustawy z 29 czerwca 1918 r., art. 2 ustawy z 14 czerwca 1919 r. i art. 39 ustawy z 25 czerwca 1920 r.

10. Czynności, dokonywane przez przedsiębiorców widowisk publicznych oraz innych tym podobnych zabaw i rozrywek, podlegające opłacie, wprowadzonej przez art. 13 ustawy z 31 grudnia 1916 r. i znówelizowanej przez art. 92 i nast. ustawy z 25 czerwca 1920 r.

11. Czynności, dokonywane przez przedsiębiorstwa komunikacji lądowej i wodnej i przez osoby, trudniące się wynajmowaniem pojazdów, podlegające opłatom, ustanowionym art. 115 i następ. ustawy z 25 marca 1917 r., art. 8 ustawy z 28 czerwca 1833 r., art. 2 i 3 ustawy z 11 czerwca 1879 r., 98 i nast. ustawy z 25 czerwca 1920 r.

Zwolnione są od podatku tylko przedsiębiorstwa, trudniące się przewożeniem osób, lecz nie towarów.

12. Przedsiębiorstwa, trudniące się wydawnictwem dzienników, jeśli cena sprzedaży nie przewyższa 25 centimów za egzemplarz, ale tylko co do wpływów z prenumeraty i ze sprzedaży pojedynczych numerów.

Wreszcie, jak to już było rzeczzone, eksport jest zasadniczo wolny od podatku.

Co się tyczy przedsiębiorstw rolnych, to nie chciano ich obciążać podatkiem od obrotu z powodów, przytoczonych w rozdz. XIV rozpraw parlamentarnych.

Jest oczywiście, że rolnicy, którzy poza przedsiębiorstwem rolnem prowadzą handel lub przemysł, podlegają podatkowi od czynności handlowych wzgl. przemysłowych.

III. URZĘDY SKARBOWE, WŁAŚCIWE DLA SPRAW PODATKU OBROTOWEGO.

Sprawy, dotyczące podatku od obrotu, należą do trzech rodzajów urzędów skarbowych: celnych, podatków pośrednich i opłat. Chodzi o to, aby kontrybuenci naogół mogli załatwiać sprawy podatku obrotowego w tym urzędzie, z którym mają już styczność z tytułu innych podatków.

1. W urzędach celnych załatwiają sprawy podatku obrotowego ekspedytorzy i komisjonerzy celni.

2. W urzędach podatków pośrednich:

W miejscowościach z ludnością, nieprzewyższającą 5.000 głów, — wszyscy płatnicy, z wyjątkiem towarzystw akcyjnych, nie prowadzących takich przedsiębiorstw, któreby je czyniły w przeważnej części płatnikami podatków pośrednich.

W innych miejscowościach: a) przedsiębiorcy i towarzystwa, będące w przeważnej części płatnikami podatków pośrednich, a mianowicie: wszyscy sprzedawcy napitków, rozumie się tu również handle kolonjalne, sprzedające napitki do domów, lub do spożycia na miejscu;

handle hurtowe win i spirytualji;

fabrykanci perfum alkoholowych i sklepy perfumeryjne detaliczne, opłacające konsens.

piwowarzy;

dystylatorzy i gorzelnicy zawodowi;

likiernicy;

fabrykanci i wynajemcy alembików;

wytwórcy rodzyneków;

denaturatorzy alkoholu;

dystylatorzy drzewa;

składnicy olejów;

fabrykanci i hurtowi sprzedawcy octu;

fabrykanci kart do gry;

składnicy soli;

fabrykanci cukru i glukozy;

fabrykanci świec i stearyny;

fabrykanci saletry;

rafinerzy cukru;

rafinerzy nafty;

fabrykanci brykietów;

fabrykanci benzyny;

przedsiębiorcy salinarni;

fabrykanci dynamitu;

fabrykanci i sprzedawcy przedmiotów ze złota, srebra, platyny (zegarmistrze, jubilerzy, złotnicy);

eksploatujący źródła wód mineralnych;

fabrykanci sztucznych wód mineralnych;

fabrykanci, kupcy i składnicy płynnego kwasu karbołowego;

fabrykanci wód gazowych;

fabrykanci i składnicy cykorji;

fabrykanci medykamentów, posiadający koncesje na hurt.

Zakłady, w których powyżej wymienione rodzaje przedsiębiorstw stanowią tylko nieznaczną gałąź innego przedsiębiorstwa, tak np. wielki magazyn nowości, który wybiera konsens jedynie z tego powodu, iż posiada oddział perfumeryjny, nie są kontrybuntami urzędów podatków pośrednich.

b) wszystkie zakłady, podlegające zaszeregowaniu do kategorii, niezależnie od tego, czy są zaszeregowane, czy nie są, jako to: hotele, restauracje, cukiernie, herbaciarnie, pokoje umeblowane i t. p.

3. Sprawy podatku obrotowego wszelkich innych płatników należą do urzędów opłat.

W razie trudności podziału płatników między urzędy podatków pośrednich i urzędy opłat następuje rozwiązanie sprawy na podstawie wzajemnego porozumienia się tych dwóch urzędów.

IV. WYSOKOŚĆ PODATKU.

Podatek ma trzy stopy: 10%, 3% i 1,1%.

A) 10% bez dodatków komunalnych płać:

1) przedsiębiorstwa zaliczone do I kategorii — od kwoty czynszów, pobieranych za mieszkania wzgl. od wpływów za spożyte trunki i artykuły żywności wszelkiego rodzaju;

2) przedsiębiorstwa wszelkich kategorii—od sprzedanych detalicznie lub do spożycia na miejscu towarów, artykułów żywności, dostaw i wszelkich przedmiotów, zaliczonych do zbytkownych.

B) 3% bez dodatków komunalnych opłacają przedsiębiorstwa, zaliczone do II kategorii — od kwoty czynszów, pobieranych za mieszkania, wzgl. od wpływów za spożyte trunki i artykuły żywności wszelkiego rodzaju.

C) Wszelkie inne przedsiębiorstwa płać 1% i dodatek (1 centim od franka) na rzecz gmin i departamentów. Dodatek przypada w $\frac{2}{3}$ na rzecz gminy i w $\frac{1}{3}$ na rzecz departamentu.

D) Jak już poprzednio powiedziano, dla towarów importowanych stopa podatku w pewnych wypadkach powiększa się o $\frac{1}{10}\%$ i wynosi 11,1 $\frac{1}{3}$, wzgl. 2,2 $\frac{2}{3}$.

V. KLASYFIKACJA ZAKŁADÓW.

W zamiarze opodatkowania zbytku, a w szczególności zbytku cudzoziemców, ustawa z 25 czerwca 1920 r. wprowadza co do pewnych przedsiębiorstw podwyżkę podatku od obrotu, zależnie od tego, czy dane przedsiębiorstwo jest zaliczone do I-ej, czy do II-ej kategorii.

„Ta podwyżka niema na celu obciążenia podatkiem danego przedsiębiorstwa, lecz jego klienteli, t. j. spożywców, stosownie do ich przypuszczalnej zamożności. (Przemówienie M. Bokanowskiego. Izba — drugie posiedzenie z 24 kwietnia 1920 r. J. O. str. 1312). „Należy dotknąć zbytek — gdyż społeczeństwo nie ma prawa być rozrzutnem, a wydatkuje się obecnie dużo na zbytki, częstokroć prostackie, bez gustu i bez smaku. Przytem podatek powinien spaść w pewnej części na cudzoziemców. Niech oni też dzielą z nami ciężary podatkowe“. (Przemówienie generalnego referenta — Izba, drugie posiedzenie 23 kwietnia 1920 roku, J. O. p. 1285).

Stawka podatku wynosi 3% dla przedsiębiorstw hotelowych i restauracyjnych w zakładach II-ej kategorii i 10% dla tego rodzaju zakładów I-ej kategorii (art. 63 ustawy z 25 czerwca 1920 roku).

Zaklasowaniu podlegają dwie grupy przedsiębiorstw:

1. przedsiębiorstwa wynajmu pomieszczeń;
2. przedsiębiorstwa sprzedaży do spożycia na miejscu wszelkiego rodzaju napitków i potraw.

Przedewszystkiem podlegają zaklasowaniu zakłady wymienione w art. 50 ustawy z 28 kwietnia 1816 r., a mianowicie: hotele, pensjonaty, domy i pokoje umeblowane, restauracje, kawiarnie, bary, piwiarnie itp. Tu należą również domy umeblowane, stanowiące własność poszczególnych osób i corocznie wynajmowane na kilka miesięcy. Niema różnicy, czy dom umeblowany składa się z kilku oddzielnych pomieszczeń, czy jest przeznaczony do wynajęcia jednej osobie. Do tego rodzaju przedsiębiorstw zalicza się także zakłady przygotowujące gorące napoje, ciasta, jako to: cukiernie, herbaciarnie i t. d. Podlegają też zaklasowaniu zakłady, których główne przedsiębiorstwo nie wchodzi w zakres wymienionych, ale które prowadzą je dodatkowo. Sala koncertowa np., w której podają jedzenia, lub przy której znajduje się lokal restauracyjny, podlega zaklasowaniu, chociaż w istocie należy do przedsiębiorstw widowiskowych. Podlega również zaklasowaniu kabaret artystyczny, połączony z barem.

Przeciwnie, nie podlegają zaklasowaniu zakłady widowiskowe, opłacające specjalne taksy (ustawa z 25 czerwca 1920 r. art. 60 § 10).

Nie podlegają też zaklasowaniu wille, domy i pokoje umeblowane, wynajmowane okolicznościowo przez ich właścicieli, lub podnajmowane przez lokatorów w ten sam sposób; należą tu lokale chwilowo pozabawione normalnego swego przeznaczenia, których nie można uważać za zbytluksusowe apartamenty.

Zaklasowania przedsiębiorstw dokonywa w każdym departamencie komisja, mająca siedzibę w głównem mieście.

Od decyzji komisji departamentalnej służy odwołanie do komisji wyższej z siedzibą w Paryżu przy Generalnej Dyrekcji podatków pośrednich (Ministerstwo Skarbu). Wreszcie od decyzji komisji wyższej

można się odwoływać z powodów naruszenia ustawy lub przekroczenia kompetencji do Rady Stanu.

Komisja departamentalna składa się z dyrektora urzędu opłat, z dyrektora urzędu podatków bezpośrednich i katastru, z dyrektora urzędu podatków pośrednich, z dwóch przedstawicieli właściwych przedsiębiorstw, wyznaczonych przez Izbę handlową, a gdzie nie ma — przez Ministra Handlu, wreszcie z jednego delegata znaczniejszych związków lub syndykatów zawodowych. Obok delegatów są ich zastępcy. Delegatów, wzgl. zastępców powołują za wzajemnem porozumieniem się prezydenci Izb handlowych, wzgl. zrzeszeń syndykatów. Przewodniczący w komisji najstarszy rangą szef urzędu, na sekretarza powołuje się jednego z wyższych urzędników dyrekcji podatków pośrednich. Jeden z referentów tejże dyrekcji ma obowiązek prowadzenia akt i zawiadamiania interesantów o decyzjach komisji.

Dyrektor urzędu podatków pośrednich przygotowuje materiał dla komisji i przedkłada jej spis domów i zakładów, nadających się do zaklasowania, tudzież dostarcza niezbędnych informacji. Prócz tego każdy członek komisji może stawiać wnioski co do zaklasowania zakładów, które zostały, jego zdaniem, pominięte przez dyrektora urzędu podatków pośrednich.

Dyrektorowie urzędów sami wyłączają ze spisu przedsiębiorstwa, które ze względu na skromne rozmiary (szynki, gospody, oberże wiejskie) nie powinny podlegać podatkowi, i skorygowaną listę zakładów przedstawiają do zaklasowania.

„Liczba zakładów I-ej kategorii powinna być ograniczoną; mają do nich należeć: hotele wspaniałe urządzone, z salami recepcyjnymi. palarniami, z obszernymi pokojami, z usługą w liberji etc., to znaczy najwspanialsze hotele w Paryżu i kilkanaście hoteli zakładowych w miejscowościach kąpielowych. (Aix, Biarritz, Nicea), uczęszczanych przez kosmopolityczną publiczność“. (Przemówienie generalnego referenta. Izba, drugie posiedzenie 23 kwietnia 1920 r. J. O. str. 1285).

Druga, liczniejsza grupa zakładów II-ej kategorii winna obejmować domy pierwszo i drugorzędne, posiadające przymioty komfortu i elegancji, właściwe dobrym hotelom prowincjonalnym.

Co do restauracji, kawiarni i piwiarni, należy brać na uwagę wysokość cen, wspaniałość lub komfort urządzenia, ubiór usługi i rodzaj klienteli.

„3%-towy podatek powinien obciążać podróżującą burżuazję“ (przemówienie referenta generalnego: Izba, pierwsze posiedzenie 24 kwietnia 1920 r. J. O. p. str. 1305).

Komisja zbiera się na wezwanie prezydującego. Sekretarz ma głos doradczy; prowadzi protokoły posiedzeń i utrzymuje wykaz orzeczeń i odwołań. Przewodniczący wyznacza referenta dla każdej sprawy. Orzeczenia zapadają większością głosów; przy równości głosów rozstrzyga zdanie przewodniczącego. Dla powzięcia uchwał niezbędna jest

obecność najmniej czterech członków. Decyzje zawierają nazwiska obradujących członków komisji, imię, nazwisko i zajęcie strony, przytoczenie najważniejszych danych i orzeczenie; podpisują decyzję przewodniczący, referent i sekretarz.

Odpis decyzji, poświęcony przez sekretarza, doręcza się listem poleconym za zwrotem pokwitowania zarządcy zaklasowanego domu wzgl. przedsiębiorstwa. Koszty doręczania obciążają urząd podatków pośrednich.

Zawiadomienie o powziętych decyzjach przesyła się równocześnie dyrektorowi Departamentalnego urzędu podatków pośrednich z podaniem co do każdego zaklasowanego zakładu wzgl. przedsiębiorstwa daty zawiadomienia zarządcy przedsiębiorstwa o decyzji komisji

Sekretarz czyni uwagę na marginesie każdej decyzji o zachowaniu powyższej formalności.

Odwołanie winno być zapowiedziane w formie oświadczenia, złożonego w sekretarjacie komisji departamentalnej, lub w formie listu poleconego, zaadresowanego do sekretarjatu.

Sekretarz robi uwagę o zapowiedzeniu na marginesie decyzji.

W ciągu miesiąca, w którym odwołanie zostało zapowiedziane, odwołujący się składa lub przesyła do sekretarjatu osteplowane podanie z niezbędnymi załącznikami, z wymienieniem swego imienia, nazwiska, miejsca zamieszkania oraz wiadomości o posiadanym majątku i treści żądania. Interesantowi wydaje się notę z akt, akta zaś przesyła się niezwłocznie do komisji wyższej.

Jeśli dyrektor urzędu podatków pośrednich założy protest, to stronie interesowanej w ciągu dni 30 po otrzymaniu zawiadomienia przysługuje prawo, po uprzednim zapowiedzeniu listem poleconym do sekretarjatu, przejrzeć na miejscu akta i złożyć pisemne uwagi. Po upływie terminu wysyła się akta do komisji wyższej.

Po upływie roku komisja ma prawo poddać rewizji każdą swą decyzję, choćby nie/zaskarżoną, bądź na żądanie strony interesowanej, bądź na wniosek dyrektora urzędu podatków pośrednich i może to powtarzać co roku.

Prośby o rewizje są podawane, badane i decydowane w sposób przepisany dla normalnego klasowania.

Komisja wyższa ma siedzibę w Paryżu przy Generalnej Dyrekcji podatków pośrednich (Ministerstwo Skarbu) i składa się:

- z przedstawiciela Ministra Handlu,
- z dwóch przedstawicieli Ministra Skarbu,
- z dwóch członków syndykatów odpowiednich gałęzi przemysłu,
- z trzech członków, wyznaczonych przez związek prezydentów Izb handlowych.

Syndykaty wyznaczają czterech przedstawicieli: dwóch członków i dwóch zastępców, a Izby handlowe trzech członków i trzech zastępców.

Prezes komisji jest mianowany rozporządzeniem Ministra Skarbu i ma głos rozstrzygający w razie równości zdań.

Komisja zbiera się na wezwanie prezydenta. Przechowywanie akt : czynności sekretarza i podsekretarza są powierzone dwum funkcjonariuszom Generalnej Dyrekcji podatków pośrednich. Tryb postępowania w komisji wyższej jest analogiczny do postępowania w komisji departamentalnej; dotyczy to również corocznej rewizji poprzednich decyzji na żądanie stron lub dyrektora departamentu.

S k a r g i d o R a d y S t a n u. Orzeczenia komisji wyższej mogą być zaskarżone do Rady Stanu tylko w razie przekroczenia władzy lub pogwałcenie ustawy (art. 64 ust. z 25 czerwca 1920 r.). Rekurs może być wniesiony w ciągu dwóch miesięcy od czasu otrzymania zawiadomienia o decyzji komisji wyższej (ustawa z 13 kwietnia 1900 r. art. 24).

Przez przekroczenie władzy rozumie się brak kompetencji i naruszenie form. Tak np. decyzja komisji wyższej powzięta bądź to z przekroczeniem jej kompetencji, bądź bez zachowania formalności, przepisanych przez dekret z 29 czerwca 1920 r., podlega uchyleniu. Wszelkie nieformalności w składzie komisji stanowią uchybienie co do formy. Będzie też uchybieniem pominięcie zasadniczych form decyzji: pominięcie nazwisk obradujących członków komisji, imion, nazwisk i żądań stron, przytoczenia głównych motywów, brak podpisów przewodniczącego, referenta i sekretarza. Lecz niezachowanie formalności przepisanych przez instrukcję, lub okólnik ministerjalny, nie stanowi przekroczenia władzy. Omyłka popełniona w zawiadomieniu o decyzji, skądinąd prawidłowej, nie skutkuje uchylenia decyzji.

Przez pogwałcenie prawa rozumie się naruszenie wszelkiego przepisu prawnie obowiązującego władze administracyjną. Brak motywów decyzji stanowi zarazem naruszenie zasadniczej formalności i pogwałcenie dekretu z 29 czerwca 1920 r., gdyż art. 9 wyraźnie przepisuje, że decyzje komisji wyższej powinny być motywowane.

Artykuł 64 ustawy z 25 czerwca 1920 r. rozporządza, że tylko zakłady zaliczone do I kategorii, mogą używać miana zakładów luksusowych „*établissement de luxe*“ w szyldach, reklamach, anonsach, przewodnikach i w innych ogłoszeniach. W razie naruszenia tego przepisu następuje zaklasowanie zakładu do I kategorii bez odwołania.

VI. KLASYFIKACJA PRZEDMIOTÓW.

Jak już wyżej powiedziano, dla przedsiębiorstw dotyczących przedmiotów zbytku, stawka podatku wynosi 10%.

Art. 64 ustawy z 25 czerwca 1920 r. przepisuje, iż zaklasowanie przedmiotów będzie dokonane przez dekret, ulegający ratyfikacji prawodawczej.

Zaklasowanie zostało uskutecznione przez dekret z 26 czerwca 1920 roku, który dzieli przedmioty na dwie kategorie:

1. Przedmioty, zaliczone do zbytkowych ze względu na ich charakter. (Tablica A).

2. Przedmioty, zaliczone do zbytkowych, gdy ich cena przekracza cenę przewidzianą w dekrete. (Tablica B).

Dekret z 26 czerwca 1920 r.

dotyczy zaklasowania przedmiotów zbytkowych.

Art. 1. Towary, artykuły spożywcze, przybory i inne przedmioty, wymienione w tablicach A. i B., załączonych do niniejszego dekretu, są uważane za zbytkowe.

Art. 2. Uchylony.

Art. 3. Niniejszy dekret obowiązuje od 1 lipca 1920 r.

Art. 4. Do Ministra Skarbu należy wykonanie niniejszego dekretu, który ma być niezwłocznie przedstawiony do ratyfikacji ciałom prawodawczym.

T A B L I C A A

Przedmioty, zaliczone do zbytkownych ze względu na ich charakter.

1. Bielizna i trykotaże z jedwabiu czystego, lub mieszanego, lniana bielizna batystowa.
2. Bilardy wraz z przyborami.
3. Biżuterje złote, srebrne i platynowe, oraz wszelkiego rodzaju ich imitacje.
4. Drogie kamienie.
5. Koberce starożytne i nowe, wełniane, lub jedwabne roboty ręcznej, lub warsztatowej; dywany wschodnie.
6. Konie, kuce i muły zbytkowe (hodowcy nie płacą podatku 10%).
7. Kosztowne kamienie i gemmy.
8. Klawikordy wszelkiego rodzaju, z wyjątkiem pianin stojących, fonografy, gramofony, pianina mechaniczne wraz z przyborami.
9. Liberje, uniformy służby w zakładach prywatnych.
10. Obrazy olejne, akwarele, pastele, rysunki, rzeźby oryginalne (dzieła oryginalne tej kategorii, sprzedane bezpośrednio przez ich twórcę nie opłacają 10% podatku).
11. Osobliwości, starożytności, stare książki i wszelkie przedmioty kolekcjonowane.
12. Oprawy ozdobne.
13. Perfumerja: ekstrakty, esencje, perfumy, pomady, kremy, pudry ryżowe, barwidła, saszetki i pudry pachnące, czernidła; wogóle wszelkie artykuły toaletowe, wyjawszy mydła i artykuły do czyszczenia zębów.
14. Perły prawdziwe.
15. Przedmioty z szylkretu, albo z kości słoniowej.

16. Przybory złote, srebrne, lub platynowe, tudzież medale, żetony i plakiety.
17. Psy i inne zwierzęta zbytkowne.
18. Rzędy końskie.
19. Samochody nowe i używane, służące do przewozu osób, spody i karoserje, dodatki i przybory, z wyjątkiem przedmiotów oddzielnych, służących wyłącznie do napraw.
20. Spacerowe łodzie i statki z popędem mechanicznym, jachty.
21. Strzelby, artykuły i przybory myśliwskie.
22. Szkła artystyczne, witraże wszelkiego rodzaju, fajanse i porcelany artystyczne.
23. Trufle, drób i dziczyzna, nadziewane truflami pasztety.
24. Ubiory myśliwskie i amazonki.
25. Wódki, likiery, wina gorzkie i słodkie.
26. Wydawnictwa artystyczne, wydane w ograniczonej ilości egzemplarzy na zbytkownym papierze.
27. Wyroby artystyczne z brązu, kutego żelaza i zamki artystyczne.
28. Zegarki złote i platynowe.
29. Zwierzyna żywa, przeznaczona do polowania lub na rozmnażanie.

T A B L I C A B

Przedmioty zaliczone do zbytkownych, gdy ich cena przekracza cenę niżej oznaczoną.

	Za sztukę ponad
1. Abażury porcelanowe, lub szkolne	40 fr.
2. Abażury innego rodzaju	20 „
3. Artykuły paryskie, bibeloty fantazyjne pochodzenia francuskiego lub zagranicznego wszelkiego rodzaju i materiału, z wyjątkiem wymienionych w tablicy A.	20 „
4. Artykuły skórzane	20 „
5. Bielizna domowa: prześcieradło	200 „
poszewka	30 „
obrusek (metr)	45 „
serwetka lub ręcznik	12 „
wszystkie inne artykuły	12 „
6. Ceramika:	
a) serwisy stołowe na 12 nakryć — 74 sztuki	400 „
serwisy deserowe na 12 nakryć — 42 sztuki	200 „
oddzielne przedmioty: talerz	4 „
drobne przedmioty (musztardniczki, solniczki, podstawki) i t. d.	6 „
przedmioty średniej wielkości: sosierki, półmiski, kompotierki, miseczki, cukierniczki, podstawki	12 „
duże przedmioty: wazy, półmiski	30 „
b) komplet do umywalni	100 „
przedmioty oddzielne	30 „

	Za sztukę ponad
c) serwisy do herbaty, lub kawy	50 fr.
przedmioty oddzielne drobne	6 „
przedmioty oddzielne większe	12 „
7. Czekolada i kakao:	
czekolada we wszelkich postaciach w tabliczkach, proszku itd.	
kakao z cukrem za kg.	12 „
kakao czyste we wszelkich postaciach za kg.	13 „
8. Cukrownicze wyroby za kg.	12 „
9. Chustki do nosa za tuzin	48 „
10. Dewocjonalja	30 „
11. Dywany:	
dywaniki przed łóżka	100 „
dywaniki na ściany od metra przy szerokości 70 cm.	30 „
dywaniki na ściany od metra przy większej szerokości	40 „
serwetki dywanowe	100 „
kapy dywanowe	150 „
12. Futra	250 „
13. Futrzane wyroby (za sztukę)	100 „
14. Firanki, kotary: od jednej firanki, lub kotary	200 „
podwójna portjera	200 „
pojedyncza portjera	100 „
ozdoby łóżek (kapy, przykrywki na poduszki)	100 „
firanki do okien i zasłonki (za parę)	50 „
15. Getry, kamasze (para)	45 „
16. Gorsety, pasy i biusthaltery:	
gorsety	80 „
pasy i biusthaltery	50 „
17. Kapelusze męskie	60 „
18. Kapelusze damskie	80 „
19. Kołdry, pierzynki zwykłe i puchowe	275 „
20. Koronki, hafty i gipiury: mechanicznej roboty za 1 metr	10 „
ręcznej roboty za 1 metr	25 „
mechanicznej roboty za sztukę	20 „
ręcznej roboty za sztukę	50 „
21. Kwiaty naturalne, sztuczne i zasuszone, rośliny oranżeryjne i pokojow	10 „
22. Kandelabry i żyrandole	200 „
plafoniery	150 „
23. Kufry	150 „
24. Klatki i kojce	15 „
25. Łaski, szpicruty (łaski, niezbędne dla osłabionych i inwalidów są wolne od podatku)	15 „
26. Lornetki, binokle, stereoskopy	30 „
27. Lampy wiszące i ścienne	100 „

	Za sztukę ponad
28. Meble: sypialnia:	3.000 fr.
szafa — 1.500 fr., łóżko — 1.200 fr.,	
szafka nocna 300 fr.,	
jadalnia:	3.000 „
kredens — 1.500 fr., stół — 600 fr.,	
6 krzeseł — 900 fr.	
salon:	3.000 „
kanapa — 1.200 fr., 2 fotele po 600 fr.,	
2 krzesła — 600 fr.	
gabinet:	3.000 „
biblioteka — 1.500 fr., biurko — 1.100 fr., fotel — 400 fr.	
inne meble, sprzedawane zazwyczaj na sztuki:	
przedmioty większe	1.500 „
przedmioty średnie	600 „
przedmioty małe	300 „
oddzielne przedmioty mniejszego znaczenia	150 „
Przez przedmioty większe należy rozumieć takie, jak szafy do przedpokojów, wielkie kanapy, lub sofy, szafy toaletowe i szafy do ubrań, komody do sypialni i salonów, biblioteki fantazyjne i salonowe, serwantki z kilkoma drzwiczkami, kredensy i bufety, skarbczyki na srebra stołowe.	
Za przedmioty średnie należy uważać takie, jak wieszadła, ławki, stoły, fotele, konsole, taburety, szyfonierki, serwantki z jednemi drzwiczkami, parawany, małe kredensiki, etażerki, umywalnie, toalety, szezlongi pojedyncze, lub składane, biurka damskie, kanapki.	
Za przedmioty małe należy uważać takie, jak krzesła, ekrany, ławeczki salonowe bez oparcia, taburety, podstawki do nut, stoliki do herbaty, do robótek, stoliczki, słupki, żardinierki, klęczniki, stoliki nocne, stoliki do gier, kanapy trzcinowe, kołyski i łóżeczka dzieciinne.	
Za oddzielne przedmioty mniejszego znaczenia należy uważać takie, jak krzesła wyplatane, fotele i krzesła trzcinowe, stołeczki pod nogi, krosienka, etażerki wiszące, stołki składane i podnóżki.	
29. Motocykle i t. p. przedmioty	2.000 „
30. Nożownicze wyroby, nożyczki, wszelkie przedmioty poniżej 25 ctm. długości	25 „
31. Narzędzia muzyczne, prócz wymienionych w tablicy A	400 „
32. Obuwie dzieciinne	75 „
Obuwie męskie i damskie	100 „
33. Obroże i smycze	15 „
34. Ozdoby z piór (boa, kołnierze i t. p.)	55 „

	Za sztukę ponad
35. Oprawy (za tom): in octawo i mniejsze	20 fr.
Oprawy (za tom) in folio i in quarto	40 „
36. Obicia z materji na ściany (metr kwadr.)	5 „
37. Przyrządy fotograficzne, obiektywy, z wyjątkiem przyrządów i przedmiotów, służących do radiografji i do celów lekarskich	150 „
38. Przedmioty fantazyjne na biurka	10 „
39. Przybory palarskie	12 „
40. Przybory do kominka	150 „
41. Przybory do gier i sportu	60 „
42. Przybory do rybołówstwa, z wyjątkiem sieci, używanych przez zawodowych rybaków	15 „
43. Parasolki i parasole	80 „
44. Perfumerja, prócz przedmiotów, wymienionych w tablicy A: mydła, pudry do zębów we wszelkich postaciach (za 1 sztukę)	3 „
płyny do zębów (za litr)	35 „
alkohole toaletowe (za litr)	20 „
45. Pianina stojące, organy i fisharmonje	3.000 „
46. Pióra ozdobne	10 „
47. Przedmioty ze sztucznego bronzu	25 „
48. Pocztowe znaczki do kolekcji (od zakupu)	5 „
49. Pojazdy do użytku prywatnego	3.000 „
50. Ramy	50 „
51. Rękawiczki (para)	20 „
52. Szczotki, grzebienie i inne przybory toaletowe	25 „
53. Story do okien i szyb	100 „
54. Stylografy (wieczne pióra)	40 „
55. Szkła i kryształy: duża szklanka i kieliszek	6 „
Szkła i kryształy: mała szklanka i kieliszek	3 „
Przedmioty na tualetę lub biurka	25 „
Duże przedmioty szklane i kryształowe	25 „
Serwisy stołowe (52 sztuk)	300 „
Serwisy do madery, piwa, likierów i inne t. p. podlegają opodatkowaniu, niezależnie od ilości sztuk.	
56. Sztuchy, litografie, fotografie artystyczne i fotograficzne reprodukcje dzieł sztuki	100 „
57. Tapety (za rolkę 8 metrową)	30 „
58. Torebki damskie z wszelkich materiałów	50 „
59. Ubioru:	
a) garnitury i palta: dziecinne	200 „
dla chłopców	300 „
dla mężczyzn:	
garnitur frakowy, surdutowy, żakietowy	600 „
b) garnitury marynarkowe męskie	500 „
c) oddzielne przedmioty: kamizelka	50 „

	spodnie	Za sztukę ponad
	frak, smoking, surdut, żakiet	150 fr.
	marynarka	400 „
	d) ubiory dla dziewczynek	300 „
	ubiory dla dam	600 „
	e) płaszcze dla dziewczynek	300 „
	płaszcze dla dam	600 „
	f) oddzielne przedmioty: spódnice	250 „
	bluzki	175 „
	g) neglige damskie: peniuary i szlafroczy	125 „
	piżamy	50 „
	h) przybory do ubiorów męskich, damskich i dzieciennych: krawaty, szelki, chustki i t. p.	20 „
60.	Trykotaże wełniane, bielizna trykotowa męska, damska i dziecienna (Wszelkie trykotaże, mające charakter ubioru, albo go zastępujące, zostają zaliczone do kategorii ubrań, garniturów lub palt).	60 „
61.	Wachlarze	10 „
62.	Wyroby z pospolitych metali złożone, srebrzone, z wyjątkiem sztucców	20 „
63.	Wstążki i pasmanterje za metr lub sztukę	10 „
64.	Wyroby siodlarskie: uprząż całkowita do prywatnego użytku	1.500 „
	oddzielne części	300 „
65.	Walizy, torby podróżne, nesesery	100 „
66.	Wina: w beczkach (od litra)	3 „
	(Beczek, osobno liczonych w rachunku według ich ceny handlowej, nie bierze się pod uwagę przy wymierzaniu podatku od obrotu).	
	w butelkach	5 „
	Celem wymierzenia podatku obrotowego odlicza się 1 frank na wartość butelki, etykietowania, korkowania i opakowania.	
67.	Zabawki	30 „
68.	Zwierciadła	50 „
	w ramach	200 „
69.	Zegary, prócz wymienionych w tablicy A	200 „
70.	Zegary - budziki, samochodowe i biurkowe	50 „

VII. OBLICZANIE PODATKU.

Podatek jest obliczany od sum obrotu, wyrażonych we frankach, bez ułamków; przytem zaokrągla się do pełnej liczby franków ogólną sumę obrotu, a nie każdą kwotę poszczególnego wpływu.

Stosownie do art. 62 ustawy z 25 czerwca 1920 r. sumę obrotu stanowią:

1. dla osób sprzedających towary, artykuły spożywcze, przybory i wszelkie inne przedmioty, ogólna suma poszczególnych sprzedaży istotnie i ostatecznie dokonanych.

2. dla pośredników, mandatariuszów, osób wynajmujących usługi lub rzeczy, bankierów, eskonterów, wekslarzy — suma wpływów otrzymanych w postaci kurtażu, komisowego, rabatu, depozytowego, procentów, eskonta, aźia i innych korzyści ostatecznie otrzymanych.

Należy zauważyć, że obrót niema nic wspólnego z zyskiem.

1. Podatek płaci się od sum sprzedaży pod warunkiem, aby były one rzeczywiście i ostatecznie zrealizowane.

Według art. 1583 Kodeksu Cywilnego sprzedaż jest dokonana między stronami i kupujący nabywa prawa własności od chwili, gdy nastąpiła uгода co do rzeczy i ceny, choćby rzecz nie była wydana, a cena nie została zapłacona.

Przeciwnie, aby sprzedaż podlegała podatkowi od obrotu, muszą istnieć dwa warunki: wydanie rzeczy i zapłacenie ceny.

Art. 9 dekretu z 24 lipca 1920 r. stanowi, iż w celu zaprowadzenia obrachunków miesięcznych — każdy obrót winien być wpisany do ksiąg handlowych, lub do specjalnego rejestru w dniu otrzymania zapłaty, chyba, że administracja skarbową zezwoli na zapisywanie pewnych transakcji pod datą wcześniejszą, ze względu na zwyczaje kupieckie.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z 31 sierpnia 1920 r. zezwoliło płatnikom prowadzącym przeważnie handel hurtowy, tytułem wyjątku od przepisów art. 9 dekretu, na zapisywanie obrotu pod datą obciążenia nabywcy sumą faktury. Kupcy hurtowi mogą korzystać z tego sposobu księgowania bez wyjednywania osobnego zezwolenia, ale wprowadziwszy ten sposób, muszą się go trzymać dotąd, dopóki właściwa władza skarbową nie zezwoli im na przejście do normalnego sposobu zapisywania obrotów. Kupcy detaliczni, chcąc korzystać z wyjątkowego sposobu księgowania, winni uzyskać pozwolenie od dyrektora właściwego urzędu departamentalnego podatków pośrednich.

Suma obrotu, podlegająca podatkowi, obejmuje całość kwoty, którą winien uiścić nabywca; rozumie się tu wszelkie dodatki; koszty opakowania, stemple, koszty przesyłki i t. p., a nawet podatek od obrotu, który stanowi osobiste obciążenie sprzedawcy i nie może być poszukiwany na nabywcy. Podatek albo może być wliczony w cenę kupna, albo oddzielnie wyrażony w rachunku.

W razie ustąpienia rabatu, lub innego rodzaju bonifikacji z ceny kupna, podatek oblicza się od sumy rzeczywiście zapłaconej. Żadne inne

potrącenia z ceny są niedopuszczalne: jak np. koszty połączone ze sprzedażą, komisowe, kurtaż, porekawiczne, należne pośrednikom od sprzedawcy i t. p.

O ile chodzi o komisanta, lub meklera należy rozróżniać, czy działa on na rachunek sprzedawcy, czy nabywcy. Jeśli komisant jest mandatarjuszem nabywcy, to nabywca winien płacić komisowe; o ile sprzedawca przyjmuje je na siebie i potrąca z ceny, to należy je potrącić przy obliczaniu podatku. W wypadku jeśli komisant jest mandatarjuszem sprzedawcy, niema zasady dla robienia potrąceń.

2. Podobnie, jak przy sprzedaży towarów podstawę podatku stanowi suma brutto wszelkich wynagrodzeń.

Co do umowy komisu należy zauważyć, że tu się dokonywa dwóch operacji i że jedna i druga podlega podatkowi, który pobiera się i od wynagrodzenia komisjonera i od ceny kupna - sprzedaży.

Jeśli komisjoner posługuje się ze swej strony innym pośrednikiem, to podatek pobiera się od całego wynagrodzenia komisjonera bez żadnych potrąceń i oddzielnie od wynagrodzenia dalszego pośrednika.

Podatek, należny od osób prowadzących operacje mieszane: sprzedaż towarów i wynajem usług, oblicza się osobno od każdej kategorii czynności.

Dekret z 24 lipca 1920 r. zwalnia od 10%-go podatku sprzedaż przedmiotów zbytku kupcom w celu dalszej odprzedaży. Od tego rodzaju sprzedaży pobiera się tylko 1%.

Aby korzystać z tego zwolnienia, należy zachować warunki, wyszczególnione w art. 20 i 21 rzonego dekretu, a mianowicie:

1. Płatnik podatku (sprzedający) winien uprzednio otworzyć kupcowi nabywającemu towary — oddzielny rachunek lub doręczyć mu notatnik eskontowy (carnet d'escompte), do którego mają być zapisywane wszelkie dokonane zakupy.

2. Kupiec nabywca winien corocznie złożyć płatnikowi podatku podpisaną przez siebie deklarację z wymienieniem w niej swego imienia, nazwiska i adresu, stwierdzającą, iż podlega obciążeniu podatkiem od zysków z handlu i przemysłu, lub że ma prawo korzystania z ulg, przewidzianych w art 13 ustawy z 31 lipca 1917 r., tudzież, że wszystkie zakupy zapisane na jego rachunek, lub wciągnięte do notatnika eskontowego, będą przeznaczone do jego własnego handlu i zostaną przez niego sprzedane po przeróbce, lub bez niej.

3. Sprzedawca winien co każdej sprzedaży sporządzić fakturę, zawierającą dokładne wyszczególnienie sprzedanych przedmiotów, z oznaczeniem ich ceny i daty, pod którą obrót został zapisany do rejestru, przewidzianego w art. 66 ustawy z 25 czerwca 1920 r

Komisjonerzy i pośrednicy zapisani do księgi płatników podatku od zysków z handlu i przemysłu, nie są obowiązani do zachowania w deklaracji warunku, wskazanego pod p. 2, w części drugiej, ponieważ kupują na cudzy rachunek; winny być jednak do nich zastosowane inne, wyżej podane wymagania.

Komisjoner jest obowiązany prowadzić księgę i zapisywać do niej dzień po dniu zakupy przedmiotów zbytkownych, uskutecznione na rachunek kupców i obok każdego przedmiotu oznaczać nazwisko i adres kupca odbiorcy i datę dostarczenia mu przedmiotu.

Faktura przepisana przez art. 20 § 3 dekretu z 24 lipca 1920 roku, winna być doręczona komisionerowi, który sam ją odsyła kupcowi, oznaczwszy na niej datę i Nr. zapisu do księgi, o której mowa.

Zwolnienie od 10%-go podatku nie ma zastosowania do sprzedaży przedmiotów zbytku z licytacji publicznej, ponieważ stosownie do art. 71 ustawy z 25 czerwca 1920 r. przy tego rodzaju sprzedaży pobiera się podatek od obrotu, zamiast stempla.

Specjalne przepisy stosuje się do sprzedaży spirytualji i wytwornych win.

Sprzedaż spirytusu, likierów, win gorzkich i słodkich, tudzież win wytwornych, zgodnie z przepisami ustaw z 29 czerwca 1918 r. (art. 24) i z 31 grudnia 1918 r. (art. 19), podlega podatkowi, pobieranemu przez urząd podatków pośrednich, stopa tego podatku wynosi obecnie 25%, wzgl. 15%. Podatek opłaca się przy sprzedaży produktów przez wytwórców, lub przez pośredników kupcom hurtowym, lub konsumentom. Art. 73 ustawy z 25 czerwca 1920 r. wyraźnie stanowi, że sprzedaż tych produktów nie podlega podatkowi od obrotu.

Ale podatek obrotowy staje się wymagalnym:

1. Jeśli transakcje są dokonywane przez kupca nie opłacającego podatku 15%, lub 25%. Podlegają one wówczas podatkowi, przypadającemu, stosownie do kategorii zakładu, t. j. 10%, wzgl. 3%, lub 1,1%, jeśli zakład nie jest zaklasowany.

2. Jeśli kupiec hurtowy posiada sklep detaliczny. Oprócz podatku 15% i 25%, który kupiec opłaca przy dostawie produktów do swego sklepu detalicznego, należy się od niego podatek 1,1% od sprzedaży, dokonanych w sklepie detalicznym.

VIII. OBOWIĄZKI PŁATNIKÓW PODATKU.

Płatnicy są obowiązani: 1) do składania deklaracji o prowadzeniu przedsiębiorstwa; 2) do prowadzenia rachunkowości kupieckiej, lub specjalnej księgi; 3) do wykazywania co miesiąc ogólnej kwoty obrotu i uiszczania przypadającego podatku; 4) do dostarczania niektórych dowodów.

1. Deklaracja o prowadzeniu przedsiębiorstwa.

Każda osoba obowiązana do płacenia podatku, a nie zapisana do rejestru płatników podatku od zysków z handlu i przemysłu, jest obowiązana w ciągu miesiąca po ogłoszeniu ustawy z 25 czerwca 1920 r. złożyć deklarację o prowadzeniu przedsiębiorstwa. Taką deklarację obowiązany jest złożyć każdy nowy komersant w ciągu 15 dni od rozpoczęcia czynności wzgl. od otwarcia zakładu przemysłowego lub handlowego.

W zasadzie deklaracja winna być złożona przez każdy zakład lub jego oddział, wyjąwszy wypadek, gdy oddział nie prowadzi własnej rachunkowości, gdyż jest ona ześrodkowana w centrali.

Deklaracja składa się w biurze poborcy, właściwego do poboru podatku, stosownie do wskazówek, podanych w p. III. (Dekret z 24 lipca 1920 r. art. 1).

Deklaracja winna być zaświadczona, datowana i podpisana przez płatnika podatku, lub osobę przez niego upoważnioną w drodze formalnej plenipotencji, którą należy dołączyć.

W deklaracji ma być podane:

1. Imię i nazwisko i miejsce zamieszkania płatnika;
2. Dokładne oznaczenie charakteru i siedziby zakładu;
3. Firma przedsiębiorstwa, jeśli ma ono nazwę;
4. Jeśli chodzi o osobę, która stała się płatnikiem podatku po 1 lipca 1920 r., — data rozpoczęcia przedsiębiorstwa, handlu lub otwarcia oddziału, albo agencji. (Dekret z 24 lipca 1920 r. art. 4).

Zamiast deklaracji może być złożony okólnik (*lettre missive*) jeśli zawiera wszystkie wymienione wskazania.

2. Rachunkowość lub specjalna księga.

Jeżeli handlujący prowadzi rachunkowość, pozwalającą ustalić sumę jego obrotów w ten sposób, jak tego wymaga ustawa, to niema żadnych innych specjalnych obowiązków. Dziennik, księga kasowa i zbiór faktur stanowią rachunkowość wystarczającą dla celów podatkowych.

W braku takiej rachunkowości płatnik winien zapisywać dzień po dniu bez pozostawiania miejsc pustych i bez przekreśleń i podskrobań do księgi z ponumerowanymi stronicami (paraflowanie księgi nie jest wymagane):

1. Datę każdej czynności;
2. Oznaczenie sprzedanego przedmiotu lub wykonanego świadczenia;
3. Cenę sprzedaży wzgl. wysokość wynagrodzenia;
4. Co do każdej sprzedaży, dokonanej na rzecz innego kupca, jeśli cena sprzedanych przedmiotów przewyższa 500 franków, — nazwisko i adres tego kupca.

Operacje, dokonane w ciągu jednego dnia na kwoty nieprzewyższające 100 franków, mogą być wpisane do księgi sumarycznej w końcu dnia, o ile nie chodzi o przedmioty zbytku, które powinny być wpisywane szczegółowo.

Zostało już wyjaśnione w p. VIII, iż sprzedaż przedmiotów zbytku kupcowi celem dalszej odprzedaży jest zwolniona od 10% -go podatku.

W tym wypadku winien sprzedawca zrobić w księdze, obok właściwej pozycji, uwagę: „Sprzedano kupcowi; podatek 1,1%.

3. Zeznania miesięczne i wpłata podatku.

Płatnik podatku winien składać co miesiąc we właściwym urzędzie skarbowym całkowity wykaz obrotów, osiągniętych w ubiegłym miesiącu.

Nawet w razie nieistnienia żadnych obrotów złożenie negatywnego zeznania jest obowiązkowe. Zeznanie może być wysłane pocztą listem opłaconym.

Każdy oddział lub agentura głównego przedsiębiorstwa winna złożyć zeznanie co do obrotu nawet jeśli nie prowadzi rachunkowości oddzielnej.

Zgodnie z art. 12 dekretu z 24 lipca 1920 r. dyrektor departamentalnego urzędu skarbowego oznacza w każdym miesiącu pewien okres, w ciągu którego zeznanie winno być złożone. Dla przykładu przytacza się typowe rozporządzenie, wydane przez Generalną Dyрекcję opłat stempowych.

Zeznania winni złożyć lub wysłać:

1. między 1 i 11 każdego miesiąca płatnicy, których nazwiska zaczynają się od jednej z liter od A do F;
2. między 11 i 18 każdego miesiąca płatnicy, których nazwiska zaczynają się od jednej z liter od G do P;
3. między 18 i 26 każdego miesiąca płatnicy, których nazwiska zaczynają się od jednej z liter od Q do Z.

Kupcy hurtowi, należący do 1-ej kategorii płatników, mają przedłużony termin składania zeznań do 15 każdego miesiąca. Dla wszelkiego rodzaju towarzystw termin przypada od 18 do 26. Niedotrzymanie terminu składania zeznań podlega karom, przewidzianym w art. 68 ustawy z 25 czerwca 1920 r.

Zeznanie winno zawierać następujące wiadomości:

1. adres urzędu skarbowego;
2. miesiąc podatkowy;
3. nazwisko i miejsce zamieszkania płatnika, oznaczenie i siedzibę zakładu, a w razie potrzeby oznaczenie i siedzibę agencji lub oddziału;
4. charakter przemysłu, handlu lub zajęcia podlegającego podatkowi

5. kategorię zakładu, jeśli jest on zaklasowany;

6. ogólną sumę obrotów, osiągniętych w ciągu miesiąca, przytem oddzielnie: a) obrotów, podlegających podatkowi 1,1%; b) obrotów, od których się opłaca 3%; c) obrotów, opodatkowanych 10%.

Oddzielnie również winny być podane sumy obrotów towarów i wynagrodzeń za świadczenia.

Zeznanie winno być opatrzone datą i podpisem płatnika lub osoby należycie przez niego upoważnionej.

Z obowiązku składania zeznań miesięcznych istnieją dwa wyjątki:

1. niektórzy płatnicy mają prawo opłacać podatek w formie ryczałtów rocznych (art. 67 § 2 ustawy z 25 czerwca 1920).

2. niektórzy kupcy, prowadzący rachunkowość według specjalnych okresów, mogą być przez ministra zwolnieni od obowiązku składania miesięcznych zeznań.

ad 1: Zgodnie z art. 19 dekretu z 24 lipca 1920 r. kupiec, prowadzący handel towarami, artykułami spożywczymi, przyborami lub innymi przetworami, albo wynajmujący pomieszkanie (hotel, zajazd, oberża, pokoje umeblowane), jeśli w roku poprzednim jego przeciętny obrót miesięczny nie przewyższał 4,000 fr., oraz każdy płatnik podatku, o ile w roku ubiegłym nie osiągał więcej nad 1.000 fr. przeciętnie obrotu miesięcznego, na prośbę złożoną dyrektorowi właściwego departamentalnego urzędu skarbowego, mogą zapłacić podatek przez uiszczenie rocznego ryczałtu.

W tym celu winni złożyć właściwemu urzędowi przed 31 stycznia zeznanie analogiczne do zeznania miesięcznego i podać sumę swego obrotu z roku poprzedniego.

Decyzja urzędu ma być płatnikowi doręczona w miesiącu płatności podatku i winna określać ryczałtowa kwotę, którą należy uiścić w równych ratach kwartalnych. W razie zaniechania przedsiębiorstwa w ciągu roku płatnik obowiązany jest uiścić tylko część kwoty ryczałtowej, odpowiednią do ilości miesięcy, w ciągu których prowadził przedsiębiorstwo.

ad. 2: W wykonaniu przepisu art. 11 dekretu z 24 lipca 1920 r. rozporządzenia Ministra skarbu ustaliły, iż niektóre kategorie handlujących, prowadzące rachunkowość według specjalnych okresów, wyjątkowo mogą być zwolnione od składania zeznań miesięcznych na prośbę ostemplowana, złożoną dyrektorowi właściwego urzędu skarbowego. Tego rodzaju płatnicy mogą uiszczać co miesiąc tytułem zaliczki w terminach ustalonych dla wszystkich wogóle płatników sumę równającą się: trzynastej części podatku przypisanego w roku ubiegłym, jeśli prowadzą rachunki zamykane corocznie; siódmej części podatku, przypisanego w ubiegłym półroczu, jeśli zamykają rachunki półrocznie; czwartej części podatku, przypisanego w ostatnim kwartale, jeśli zamykają rachunki co kwartał.

Obliczenie i ostateczne ustalenie podatku za rok, półrocze lub kwartał winno być dokonane w ciągu pierwszych dwudziestu dni trzeciego miesiąca po upływie roku, półrocza wzgl. kwartału. Dopłata, jeśli wypadnie z obliczenia, winna być niezwłocznie uiszczona.

Rozporządzenia dotyczą następujących przedsiębiorstw:

a) banków i towarzystw kredytowych (rozporz. z 31 sierpnia 1920).

b) przedsiębiorstw transportu towarów drogami lądowymi, rzeczniemi, morskimi lub powietrznymi (rozporz. z 17 września 1920),

c) wydawnictw dzieł i publikacji (rozporz. z 17 września 1920),

d) komisjonerów, prowadzących operacje eksportowe i importowe (jak wyżej),

e) kupców wędrownych, prowadzących handel poza granicami okręgu, w którym mają stałą siedzibę (rozp. z 30 października 1920).

Podatek od obrotu winien być uiszczony równocześnie ze złożeniem zeznania. Wpłacać go można w różny sposób: gotówką, przekazem pocztowym, przelewem na rachunek czekowy właściwego poborcy w P. K. O. i t. d.

4. Dostarczanie dowodów.

Art. 67 ustawy z 25 czerwca 1920 r. stanowi, iż wszyscy płatnicy są obowiązani do dostarczenia dowodów, niezbędnych do ustalenia obrotów.

Prawo żądania dowodów przysługuje każdemu z trzech urzędów właściwych dla wymiaru podatku od obrotu płatnikom, podległym tym urzędom, zaś urząd podatków bezpośrednich ma prawo żądania dowodów niezależnie od tego, jakiemu urzędowi podlegają pod względem podatku od obrotu. (Dekr. z 24 lipca 1920 art. 5 i 6).

Specjalna księga wzgl. księgi handlowe winny być przechowywane w ciągu trzech lat, licząc od 1 stycznia tego roku, w którym rozpoczęto prowadzenie księgi. Podobnie dowody, usprawiedliwiające dokonane operacje, a w szczególności faktury winny być przechowywane przez tenże okres (Ustawa z 25 czerwca 1920 art. 66).

Płatnicy winni dostarczać oprócz księgi specjalnej lub obowiązkowych ksiąg handlowych (dziennik, kopjał, księga kasowa i ks. faktur) również wszelkie dowody, mające znaczenie dla ustalenia sum obrotu.

Art. 32 ustawy z 31 lipca 1920 zobowiązuje każdego handlującego, osiągającego więcej jak 50.000 fr. rocznego obrotu do okazywania organom skarbowym, posiadającym conajmniej stopień kontrolera lub pomocnika inspektora wszelkich ksiąg handlowych, obowiązkowych lub dobrowolnie prowadzonych, jako też wszelkich załączników do ksiąg, dowodów dochodowych i rozchodowych. Należy zauważyć, iż według art. 11 Kodeksu handlowego księgi powinny być przechowywane przez lat 10.

IX. PRZEPISY KARNE.

Art 68 i 69 ustawy z 25 czerwca 1920 r. zawierają przepisy o karach za przekroczenia, popełnione przez osoby podlegające podatkowi od obrotu.

Odmowa dostarczenia poszczególnego rachunku lub dowodu, niezbędnego do ustalenia podatku, podlega grzywnie od 500 do 5.000 fr. wraz z dodatkiem $2\frac{1}{2}$ decima. Nadto w razie podania skargi sądy mogą nakładać na płatników obowiązek dostarczenia rachunków i dokumentów, których złożenia odmówiono, z zagrożeniem karą, która nie może być niższa, niż 100 fr. za każdy dzień opóźnienia z dodatkiem $2\frac{1}{2}$ decima. Kara staje się wymagalna po uprawomocnieniu wyroku od chwili doręczenia go stronie i sporządzenia protokołu, stwierdzającego, iż strona niechce się poddać wyrokowi. Kara przestaje być liczona od dnia, w którym dowody dostarczone urzędowi skarbowemu, i o czym kontroler winien zrobić odnotację na jednej z ksiąg płatnika (Ustawa z 25 czerwca 1920 art. 69)

Co do innych kar należy rozróżniać dwa wypadki:

1 jeśli przekroczenie nie naraziło Skarbu na utratę żadnej części podatku, to winny podlegać grzywnie — 1000 fr., z dodatkiem $2\frac{1}{2}$ decima.

2. Jeśli przekroczenie pociągnęło za sobą niezapłacenie w terminie całego podatku, lub jego części, to kara wynosi za każdy miesiąc opóźnienia, lub za część miesiąca kwotę równą niezapłaconemu podatkowi, najmniej zaś 1000 fr., z dodatkiem $2\frac{1}{2}$ decima.

Jeśli płatnik w ciągu lat trzech dopuszcza się recydywy z zamiarem oszukańczym, to może być zaskarżony przez urząd skarbowy do sądu poprawczego, który wymierzy mu karę aresztu od 8 dni do 3 miesięcy i ew. nakaże rozplakatowanie, lub opublikowanie wyroku na koszt skazanego na warunkach przewidzianych w art. 7 ustawy z 1-go sierpnia 1905 r. o ściganiu oszustw w handlu i o zafałszowaniu artykułów spożywczych i produktów rolnych. Wyrok jest publikowany i plakutowany w całości, lub w wyciągu w dziennikach i w miejscach wskazanych przez sąd (na domach, magazynach, warsztatach, pracowniach skazanego). Sąd oznacza rozmiary ogłoszeń, wielkość druku i czas afiszowania, który nie może być dłuższy nad 7 dni. Koszty publikacji, obciążające skazanego, nie mogą przewyższać najwyższej kwoty — grzywny. W razie usunięcia, podarcia, lub podrobienia plakat, opublikowanie ma być wznowione. Jeśli usunięcie plakat spowodował skazany bezpośrednio lub pośrednio, to podlega grzywnie od 50 do 1000 fr., a w razie recydywy — karze aresztu od 6 dni do 1 miesiąca i grzywnie od 100 do 2000 fr. Jeśli sąd nakaże wywieszenie plakatu na drzwiach zakładu, to sprzedaż przedsiębiorstwa dokonana po zapadnięciu decyzji

nakazującej plakatowanie nie staje na przeszkodzie wykonaniu wyroku. Art. 463 Kodeksu karnego (okoliczności łagodzące) ma zastosowanie do występków, przewidzianych w art. 68 ustawy z 25 czerwca 1920 r., nawet w wypadkach recydywy.

Wieszcie przekroczenia przepisów ustawy o podatku obrotowym mogą być ustalane i udawadniane wszelkimi sposobami, przewidzianymi w prawie ogólnem, i stwierdzane protokołami, sporządzanymi przez agentów policji śledczej, przez urzędy ścigania oszustów oraz przez organy urzędów opłat, podatków bezpośrednich i cel.

X ZALICZENIA I ZWROTY.

Jeśli podatek został zapłacony z tytułu kupna, lub świadczenia usług, które następnie zostały odwołane, unieważnione, lub niezapłacone, to się go zalicza na podatek należny od później osiągniętych obrotów, lub też zwraca się go płatnikowi, jeśli zaniechał prowadzenia przedsiębiorstwa. (Art. 62 ustawy z 25 czerwca 1920 r.).

Podobnie nadwyżki (ristorno), wypłacane członkom w stowarzyszeniach spółdzielczych z tytułu udziału w zyskach, powodują zaliczenie, lub zwrot podatku od obrotu.

Jeśli transakcja została odwołana lub unieważniona w ciągu miesiąca podatkowego, to płatnik winien tylko uczynić o tem wzmiankę w zeznaniu miesięcznem i potrącić kwotę tego rodzaju transakcji od ogólnej sumy obrotu. (Dekret 24 lipca 1920 r., art. 16, § 1).

Jeśli został już zapłacony podatek od transakcji, które następnie podległy unieważnieniu, to płatnik, chcąc skorzystać z zaliczenia, winien do jednego z najbliższych zeznań dołączyć szczegółowy wykaz, zawierający następujące dane: 1. rodzaj unieważnionej transakcji; 2. nazwisko i adres osoby, z którą zawarto transakcję; 3. datę transakcji; 4. liczbę stronicy księgi specjalnej, lub rejestru rachunkowego, do którego transakcja została zapisana; 5. wysokość sumy zwróconej, lub niezapłaconej. (Dekr. z 24 lipca 1920 r., art. 16).

Kwotę, podlegającą odpisaniu, jako zwróconą lub niezapłaconą, potrąca się z sum, pomieszczonych w zeznaniu, do którego wykaz się dołącza.

Takież postępowanie stosuje się do ristorna, wypłaconego nabywcom towarów tytułem udziału w zyskach, w stowarzyszeniach spożywców. Art. 16, ustęp ostatni dekretu z 24 lipca 1920 r. postanawia, iż rozporządzenie Ministra przepiszą formalności, analogiczne do powyższych, które mają być zachowane przy zwrotach kosztów opakowań i przyjęcia towarów.

Te formalności określiło rozporządzenie Ministra z 31 sierpnia 1920 r., które jednak może być stosowane tylko pod warunkiem, że płatnik

proceedzi rachunkowość w taki sposób, że ilość i koszt opakowań i koszty przyjęcia towaru mogą być ustalone.

Płatnik, który zwinął swe przedsiębiorstwo, by otrzymać zwrot podatku od obrotu, winien podać do właściwego urzędu skarbowego prośbę ostemplowaną wraz z załącznikami, wymaganymi w przypadkach zaliczenia podatku, o których wyżej mowa.

Prośba o zaliczenie, wzgl. o zwrot podatku, winna być podana najpóźniej w ciągu dwóch lat od dnia wpłacenia podatku. (Dekret z 24 lipca 1920 r., art. 18).

XI. PRZEDAWNIE NIE I TOK INSTANCJI.

Odpowiedzialność płatnika przedawnia się po upływie trzech lat od chwili popełnienia wykroczenia. Art. 70 ust. 3-ci ustawy z 25 czerwca 1920 r.). Płatnicy mają termin dwuletni od dnia wpłaty podatku na podanie prośby o restytucję (zwrot, lub zaliczenie podatku).

Ściąganie podatku i grzywien odbywa się w drodze przymusowej na zasadzie decyzji właściwego urzędu skarbowego, wizowanej i poświadczonej przez sedziego pokoju. Egzekucja może być wstrzymana na skutek motywowanej skargi płatnika do Rady prefektalnej, która jest dla tego rodzaju spraw trybunałem administracyjnym, a Rada Stanu instancją apelacyjną.

Postępowanie sporne jest takie same, jak w sprawach, dotyczących podatków bezpośrednich, t. j. opiera się na przepisach ustawy z 22-go lipca 1889 r.

Postępowanie przed Radą Stanu odbywa się zgodnie z przepisami dekretów z 2 lipca 1806 r. i 2 listopada 1864 r., oraz ustawy z 22 lipca 1889 roku.

II.

PODATEK OD OBROTÓW W NIEMCZECH.

NA PODSTAWIE ORYGINALNEJ USTAWY TUDŻIEŻ DZIEŁA
„HANDBUCH DES REICHSTEUERRECHTES” V. DR. JUR
GEORG STRUTZ WYD. 1924 R.

OPRACOWAŁ H. WIESENBERG.

W S T Ę P.

P e d s t a w a P r a w n a.

Podatek obrotowy w obecnej swej formie pobierany jest na zasadzie ustawy z dnia 24 grudnia 1919 r. Dz. u. p. str. 2157, zmienionej ustawą z dnia 8 kwietnia 1922 r. Dz. u. p. I str. 373, ustawą z dnia 30 listopada 1922 r. Dz. u. p. I str. 890, ustawą z 20 marca 1923 r. Dz. u. p. I str. 198, ustawą z dnia 25 czerwca 1923 r. Dz. u. p. I str. 466, rozporządzeniem z 21 sierpnia 1923 r. Dz. u. p. I str. 819, rozporządzeniami z 7 i 19 grudnia 1923 r. Dz. u. p. str. I str. 1177 i 1205.

DZIAŁ PIERWSZY.

Poszczególne rodzaje podatku obrotowego.

Niemiecki podatek obrotowy obejmuje następujące rodzaje podatków :

- A) powszechny podatek obrotowy,
- B) podwyższony podatek obrotowy od dostaw pewnych przedmiotów zbytku, opłacany:
 - 1) przez wytwórcę,
 - 2) w handlu drobnym,
 - 3) przez osoby prywatne, które nie wykonywują czynności przemysłowych,
- C) podatek obrotowy od świadczeń szczególnego rodzaju, a mianowicie:

- 1) podatek hotelowy,
- 2) podatek od przechowywania pewnych przedmiotów,
- 3) podatek od wynajmu wierzchowców,
- 4) podatek od anonsów ,który znów dzieli się na:
 - a) powszechny podatek od anonsów,
 - b) szczególny podatek od anonsów w gazetach i czasopismach.

Miedzy temi dziewięcioma rodzajami podatku obrotowego zachodzi ten stosunek, że pobór podatku jednego rodzaju wyklucza pobór podatku innego rodzaju, oraz, że przepisy organizacyjne, dotyczące podatku pod A) dotyczą także podatków pod B) i C), chyba, że ustawa zawiera odnośnie do tych ostatnich kategorii podatków oddzielne postanowienia

A) POWSZECHNY PODATEK OBROTOWY.

1. Przedmiot podatku.

Podatkowi temu, wynoszącemu 2%, a wyjątkowo od obrotów dokonywanych w r. 1924 — 2½%, podlegają:

- 1) dostawy i wszystkie inne świadczenia, które ktoś spełnia odpłatnie w kraju w zakresie swej samodzielnie wykonywanej działalności przemysłowej lub zawodowej,
- 2) spożycie wytworów gospodarstwa zarobkowego w własnym gospodarstwie domowym, czyli spożycie na potrzeby własne,
- 3) dostawy w drodze licytacji nawet w wypadku, gdy dający zlecenie na sprzedaż nie zajmuje się działalnością przemysłową, względnie zawodową,

ad 1: o „dostawie“ w rozumieniu ustawy jest mowa wtenczas, jeśli dostawca umożliwi odbiorcy rozporządzanie pewną rzeczą.

Najczęstszą formą dostawy jest przeniesienie prawa własności danej rzeczy na odbiorcę — nie jest to jednak koniecznem, wystarczy bowiem, jeśli dostawca umożliwi odbiorcy występować wobec osób trzecich jako właściciel rzeczy; wskutek tego obrót między komitentem a komisantem jest dostawą.

„Działalność przemysłowa“ w rozumieniu ustawy obejmuje obok produkcji przemysłowej w ścisłym tego słowa znaczeniu także produkcję rolną wraz z hodowlą bydła, gospodarstwem leśnem, kopalnictwem i t. p. czyli produkcję pierwiastkową, a nadto także i handel.

„Działalność zawodowa“ zaś obejmuje samodzielne wolne zajęcia zawodowe: lekarzy, dentystów, adwokatów, notariuszy, literatów, architektów, artystów i t. p.

Działalność, o której mowa w ustępach poprzednich, musi być periodyczną, powtarzającą się, a nie przypadkową, jednorazową, okolicznościową. Nie podlega zatem podatkowi np. osoba prywatna, która okolicznościowo sprzedaje stare gazety, właściciel kilku nieruchomości, który okolicznościowo sprzedaje jedną z nich i t. p. podlega zaś podatkowi np. osoba prywatna, która stale wynajmuje pokoje umeblowane.

Działalność musi być „samodzielna“, to znaczy, że działający musi występować pod względem gospodarczym we własnym imieniu, jakkolwiek nie na własny rachunek; nie jest zatem samodzielnym urzędnik firmy, robotnik i t. p.

Działalność musi być „odpłatną“, przyczem odpłata może być bądź w gotówce, bądź w innych świadczeniach, np. przejęcie wierzytelności hipotecznej i t. p. Przy zamianach jednak wartość każdego świadczenia jest odpłatą za drugie świadczenie — czyli zachodzą dwa, podlegające podatkowi obroty.

Za odpłatę, stanowiącą podstawę wymiaru podatku uważa się wszystko to, co odbiorca musi wydać, by otrzymać świadczenie. Jest przytem rzeczą obojętną, czy dostawca ma prawo zatrzymać dla siebie odpłatę w całości, czy też z jakichkolwiek bądź powodów część odpłaty musi odstąpić osobom trzecim. Do odpłaty zatem, podlegającej podatkowi, należą zaliczone odbiorcy w jednej sumie ogólnej lub w oddzielnych kwotach wydatki, koszty własne, podatki jak np. podatek od wina, podatek od widowisk i t. p. i to nawet w wypadku, gdy chodzi tylko o sumy przechodnie, t. j. takie, które dostawca równocześnie z odpłatą za swoje własne świadczenie pobiera na rachunek osoby trzeciej od odbiorcy, jako dłużnika tejże osoby.

Od odpłaty, stanowiącej, jak wyżej wspomniano, podstawę wymiaru podatku, wolno jednak przy obliczeniu podatku potrącić:

a) wstawione do rachunku wydatki świadczącego (dostawcy) za przewóz i ubezpieczenie rzeczy będących przedmiotem danej dostawy,

b) koszty przyjętego z powrotem opakowania, o ile odpłata została odpowiednio zredukowana.

ad 3: Nie podlegają jednak podatkowi:

- a) przymusowe licytacje,
- b) sprzedaże między spadkobiercami, celem podziału spadku,
- c) sprzedaże nieruchomości ziemskich.

2. O płatnikach.

Płatnikiem podatku od dostaw i świadczeń, jakoteż od poboru wytworów gospodarstwa zarobkowego na rzecz gospodarstwa domowego jest na zewnątrz ta osoba, która wykonywa działalność przemysłową względnie zawodową, przyczem odpłaty, pobrane w kilku zakładach tego samego płatnika należy razem zliczyć.

Przy licytacjach płatnikiem jest sprzedający.

Faktycznie jednak opłaca podatek odbiorca, na którego oczywiście przerzucany bywa podatek. Wprawdzie ustawa nie pozwala na wstawienie podatku, jako osobnej pozycji do rachunku, czyli nie pozwala na jawne przerzucanie podatku — jednak wolno podatek wciągnąć do kalkulacji odpłaty, czyli ceny. Zależy zatem od dostawcy (świadczącego), czy faktycznie zechce przerzucić podatek na odbiorcę.

Wolno jednak jawnie przerzucić podatek, czyli oddzielnie wstawić tenże do rachunku przy podatku od zbytku, opłacanym przez osoby prywatne, przy podatku hotelowym, jakoteż przy podatku od anonsów.

3. Zwolnienia od podatku.

Zwolnienia od podatku są albo rzeczowe, albo osobiste.

Do zwolnień rzeczowych należą:

a) przywóz towarów z zagranicy do kraju. Zwolnienie to nie dotyczy jednak przedmiotów zbytku;

b) pierwszy obrót pewnymi towarami, przywiezionymi z zagranicy do kraju, wyszczególnionymi w specjalnym spisie (artykuły spożywcze i surowce), o ile obrót ten odbywa się hurtowo bez obrobienia, lub przerobienia, pochodzenie zagraniczne towaru będzie udowodnione, a nadto o ile będą przestrzegane przytem przepisy, dotyczące specjalnego trybu prowadzenia ksiąg;

c) wywóz towarów zagranicę, o ile nabywca towaru uzyskuje prawo dysponowania nim dopiero po wyjściu towaru z kraju, a nadto, o ile będą przestrzegane przepisy, dotyczące specjalnego trybu prowadzenia buchalterji, umożliwiające stwierdzenie pochodzenia i przeznaczenia towaru;

d) udzielanie kredytu oraz obroty pretensjami pieniężnymi, w szczególności weksłami, czekami, papierami wartościowymi, udziałami w spółkach, banknotami i krajowymi urzędowymi znakami pieniężnymi;

e) obrót kruszcami szlachetnymi i stopami tychże kruszców poza handlem drobnym (a więc dla celów przemysłowej odsprzedaży);

f) wydzierżawianie i wynajmowanie gruntów, praw rzeczowych z nimi związanych, jakoteż praw zwierzchniczych państwa, dotyczących użytków z gruntów — z wyłączeniem jednak wynajmu urządzonych lokali;

g) przewóz osób i rzeczy (bo podlega oddzielnemu podatkowi transportowemu);

h) obroty losami instytucji publicznych (nie dotyczy to prowizji kolektantów loteryjnych);

i) wynagrodzenia członków rad nadzorczych spółek akcyjnych i t. p. (podlegają oddzielnemu podatkowi);

j) ubezpieczenia (podlegają oddzielnemu podatkowi);

k) świadczenia lekarskie i apteczne, o ile odpłatę uiszcza kasa chorych;

l) utrzymanie, jakie daje przedsiębiorca pracownikom, zatrudnionym w jego gospodarstwie zarobkowym z tytułu wynagrodzenia za usługi, świadczone przez te osoby (dotyczy to przede wszystkim rolnictwa);

l) dostarczanie utrzymania osobom poniżej lat 18, o ile osoby te dla celów wychowania lub kształcenia utrzymywane są poza miejscem zamieszkania rodziców (chodzi o uwolnienie właścicieli pensjonatów, a tem samem o uprzywilejowanie rodziców, zmuszonych kształcić swe dzieci poza domem);

m) spożycie płodów własnych w gospodarstwie domowym przez małych rolników;

n) w zarejestrowanych stowarzyszeniach (spółdzielniach) przetwórczych zwroty odpadków na rzecz członków (np. mleka odtłuszczonego), a w zarejestrowanych stowarzyszeniach (np. mleka odtłuszczonych) ta część obrotu, która odpowiada rabatom, udzielonym członkom za rok ubiegły na podstawie uchwały walnego zgromadzenia.

Analogiczne ulgi może krajowa władza skarbową udzielić także spółkom z ograniczoną poręką.

o) świadczenia związków rewizyjnych, polegające na rewizji stowarzyszeń (spółdzielni, a więc wolne są odpłaty za rewizję, dokonywane przez związki rewizyjne);

p) czysty handel pośredni t. j. przy kilku kolejnych transakcjach, dokonywanych kolejno przez kilku przedsiębiorców tymi samymi przedmiotami (species) lub przedmiotami tego samego rodzaju (genus) podlega podatkowi tylko ta transakcja, która przelewa bezpośrednio posiadanie, czyli rzeczywiste władanie przedmiotem.

Jeżeli zatem w obrocie pewnym towarem uczestniczy kilku przedsiębiorców w ten sposób, że B. kupuje ten towar od A., C. od B., D. od C. i E. od D., a na zlecenie D., towaru dostarcza A., bezpośrednio E.,

to przelew bezpośredniego posiadania odbywa się między A. a E). Tylko osoba A. zatem podlega podatkowi i to od odpłaty, otrzymanej od B., inne zaś obroty pośrednie między wspomnianymi innymi przedsiębiorcami są wolne od podatku.

Na równi z przelewem bezpośredniego posiadania przez przedsiębiorcę traktuje się przelew przez tę osobę, która przechowuje towar przedsiębiorcy i w jego imieniu towar ten posiada (np. właściciel domu składowego).

Uwolnienie powyższe zależy jeszcze od tego, czy były prowadzone specjalne księgi obrotu względnie pełne księgi handlowe.

O ile dostarczanie energii elektrycznej (elektryczności) gazu i wody jest wynikiem kolejnej działalności kilku przedsiębiorstw, to przyjmuje się tylko jeden przelew bezpośredniego posiadania, wobec czego podatek opłaca się tylko raz — płaci pierwsze przedsiębiorstwo dostarczające (pierwsze z kolei przedsiębiorstwo — dalsze są wolne).

Ze zwolnień osobistych, które nigdy nie są pełne, lecz ograniczają się tylko do pewnych kategorii obrotów, korzystają:

1) rzesza i państwa związkowe, odnośnie do obrotu pocztowego, telegraficznego i telefonicznego;

2) rzesza, państwa związkowe, gminy i związki komunalne, odnośnie do rzeźni, gazowni, elektrowni i wodociągów;

3) przedsiębiorstwa względnie pojedyncze działy przedsiębiorstw, których cele są wyłącznie ogólno-użyteczne, lub dobroczynne, odnośnie do takich obrotów, które służą bezpośrednio tym celom, o ile odpłaty przytem są niższe od przeciętnych odpłat, pobieranych za takie same świadczenia przez przedsiębiorstwa zarobkowe;

4) prywatne szkoły i zakłady wychowawcze, o ile podlegają nadzorowi państwowemu i mogą się utrzymać tylko przy pomocy subwencji publicznej i t. p.

B) PODATEK OD PRZEDMIOTÓW ZBYTKU.

Podatek ten — wynoszący 15%, pobierany jest w trzech postaciach, a mianowicie:

- 1) jako podatek od wytwórcy;
- 2) jako podatek od drobnego handlu;
- 3) jako podatek od osób prywatnych.

Przy tym podatku nie ma zastosowania przedmiotowe zwolnienie wyszczególnione wyżej pod ~~b~~ (handel pośredni także podlega podatkowi).

Odmienne od powszechnego podatku obrotowego, który zasadniczo pobiera się od każdego kolejnego obrotu, podatek zbytkowy od wytwórcy, jakoteż podatek od drobnego handlu pobiera się tylko raz od jednego

obrotu. Nie pobiera się więc zasadniczo równocześnie podatku od wytwórcy, obok podatku od drobnego handlu — czyli jeden podatek wyklucza drugi; wyjątek stanowi tylko przemysł jubilerski.

ad. 1: Podatek od przedmiotów zbytku pobiera się najczęściej w postaci podatku od wytwórcy.

Przedmiotem podatku od wytwórcy jest:

1) dostawa pewnych w ustawie oznaczonych przedmiotów zbytku przez wytwórcę, t. j. przez tę osobę, która je wyrabia w zakresie swej działalności przemysłowej;

2) spożycie takich przedmiotów na potrzeby własne;

3) dostawa wspomnianych przedmiotów w drodze licytacji, jeżeli sprzedający działa na mocy zlecenia wytwórcy;

4) przywóz wspomnianych przedmiotów do kraju.

Kwalifikacja towaru, jako przedmiotu zbytku zależy:

1) bądź od materiału, z jakiego są zrobione, lub od rodzaju przeróbki (grupa I);

2) bądź od przeznaczenia przedmiotu (grupa II).

Do grupy I należą np. towary, wytworzone z kruszców szlachetnych, lub z materiałów połączonych z takimi kruszcami, z wyjątkiem jednak przedmiotów przemysłu jubilerskiego, podlegających podatkowi w drobnym handlu, przedmioty z bursztynu, koralu, kości słoniowej, pianki morskiej, szylkretu, pewne wytwory ceramiczne, w szczególności figury i kosztowne naczynia z porcelany, kosztowniejsze przedmioty szklane, wytwory z pewnych gatunków skóry, meble z cenniejszych materiałów.

Do grupy II należą np. wytwory drukarskie na specjalnym papierze, ręczne aparaty fotograficzne, broń ręczna, fortepiany, pianina, bilardy, kosztowniejsze futra, dywany, kosztowniejsza bielizna, likiery i t. d.

Ustawa zawiera jednak szerokie pełnomocnictwa dla rządu, upoważniające go do zaliczenia pewnych towarów do przedmiotów zbytku, wykreślenia pewnych towarów z listy przedmiotów zbytku, do obkładania podatkiem od zbytku już surowców zamiast gotowych wytworów, oraz do opodatkowania obrotów wewnętrznych tego samego przedsiębiorcy.

Towary powyższe podlegają jednak podatkowi od zbytku tylko o tyle, o ile z uwagi na ich cechy przedmiotowe, przeznaczone są na potrzeby gospodarstwa domowego. Nie pobiera się zatem podatku od zbytku, o ile powyższe przedmioty przeznaczone są na użycie lub spożycie w zakresie działalności przemysłowej, lub zawodowej, o ile są przeznaczone na wzniesienie budowli, wreszcie o ile przeznaczone są na cele lecznicze.

Płatnikiem podatku jest zasadniczo wytwórca, przy licytacjach sprzedawca, a przy przywozie do kraju — pierwszy krajowy nabywca.

Wytwórcą w rozumieniu ustawy jest ten przedsiębiorca, który z surowca lub półfabrykatu wyrabia wytwory nie potrzebujące już dalszej przeróbki, lub obróbki, by być gotowymi do użycia, względnie spożycia. Poddawanie wytworów takich czyszczeniu, przepakowaniu, lub innym podobnym czynnościom, które służą tylko do ułatwienia ich sprzedaży, nie uważa się za dalszą przeróbkę, względnie obróbkę.

Jeżeli przedsiębiorca na podstawie umowy o przeróbkę lub obróbkę, wytwarza towar dla zamawiającego, który towary takie w zakresie swej działalności przemysłowej odsprzedaże, to zamawiający uważany jest za wytwórcę, czyli za płatnika podatku.

Ustawa przewiduje ulgi podatkowe, mianowicie:

1) dla przedsiębiorcy (wytwórcy). Jeżeli nabywca przedmiotu, podlegającego podatkowi od zbytku, przedmiot ten dalej przerabia lub przerabia na towar podlegający temu podatkowi i takiego towaru dostarcza, to towar taki drugi raz podlega podatkowi od zbytku; w tym wypadku jednak przedsiębiorca taki ma prawo do zwrotu różnicy między stopą podatku od zbytku a stopą powszechnego podatku obrotowego. Ulgę tę stosuje się także przy wywozie takiego towaru za granicę;

2) dla nabywcy — ulgę w wysokości 10% podatku, o ile udowodni: 1) że przedmioty zbytku nabył w interesie publicznym w szczególności także dla celów kościelnych lub naukowych lub 2) o ile chodzi o instrumenty muzyczne, że takowe nabył dla celów naukowych lub zawodowych, wreszcie 3) o ile chodzi o środki służące do przewozu osób, że takowe nabył w celu wykonania zawodu dorożkarskiego.

ad. 2: Podatek od drobnego handlu jest co do rozmiaru swego mniejszy od podatku od wytwórcy.

Przedmiotem tego podatku jest:

a) dostawa pewnych w ustawie wyliczonych przedmiotów zbytku w drobnym handlu,

b) spożycie własne tych przedmiotów,

c) dostawa tych przedmiotów w drodze licytacji nawet nie dla celów konsumcyjnych,

d) przywóz z zagranicy takich przedmiotów w drobnym handlu,

e) ^{*}wywóz zagranicę antyków, zbiorów i t. p.

ad. a) Przez drobnny handel rozumie się dostawę przez kupca wprost spożywcy dla celów konsumcyjnych — nie zaś dla celów gospodarstwa zarobkowego. O ile dostawca żąda uwolnienia od podatku z powodu, że przedmioty zbytku nabył nabywca dla celów zarobkowych a nie dla gospodarstwa domowego, to musi fakt ten udowodnić.

Przedmiotami zbytku podlegającymi temu podatkowi są: kruszce szlachetne i wytwory z kruszców szlachetnych będące przedmiotem przemysłu jubilerskiego, drogie kamienie, perły, dzieła malarskie, antyki zbiory, wiązanki świeżych kwiatów w cenie powyżej 40 złotych marek, konie wierzchowe i pociągowe.

Płatnikiem podatku jest zasadniczo dostawca, t. j. sprzedawca, przy przywozie z zagranicy—pierwszy krajowy nabywca, a przy wywozie eksporter.

Ustawa przewiduje pewne ulgi podatkowe w dziedzinie tego podatku a mianowicie: nabywcy przedmiotów zbytku podlegających temu podatkowi zwraca się różnicę między podatkiem od zbytku (15%) a powszechnym podatkiem obrotowym (2½%), o ile udowodni: 1) że przedmioty te nabył dla celów publicznych w szczególności także dla celów kościelnych lub naukowych; 2) albo, że nabytych kruszców szlachetnych, przedmiotów z tych kruszców używa do celów leczniczych, lub technicznych; 3) albo, że konie wierzchowe lub pociągowe nabył wyłącznie lub przeważnie dla celów przemysłowych względnie zawodowych, a także hodowlanych.

ad. 3: Podatek od osób prywatnych został wprowadzony nie tyle ze względów fiskalnych ile raczej ze względów gospodarczych, a mianowicie w celu ochrony legalnego handlu i przemysłu, które nie powinny ponosić szkody z tego powodu, że osoby prywatne mogłyby pewne przedmioty zbytku sprzedawać bez podatku.

Przedmiotami takimi są pewne przedmioty podlegające podatkowi od zbytku u wytwórcy (np. kruszce szlachetne i przedmioty z tych kruszców nie będące przedmiotem przemysłu jubilerskiego, z bursztynu, kości słoniowej i t. d.) jak również pewne podlegające podatkowi od zbytku w drobnym handlu (np. perły, antyki, kruszce szlachetne i wytwory z nich będące przedmiotem przemysłu jubilerskiego i t. d.).

Podlega zatem podatkowi dostawa takich przedmiotów przez osoby prywatne, nie wykonywujące działalności przemysłowej (a więc przez osoby, nie będące zawodowymi sprzedawcami, względnie wytwórcami takich przedmiotów).

Płatnikiem podatku jest w razie sprzedaży z wolnej ręki — dostawca (sprzedawca) odbiorca jednak solidarnie odpowiada za podatek, w razie sprzedaży w drodze licytacji — płatnikiem podatku jest sprzedawca licytacyjny — nabywca również odpowiedzialnym jest za podatek.

Zwolnienie od podatku przyznaje się w wypadkach, w którym zostaje udowodnionem, że przedmiot został sprzedany celem zarobkowej odsprzedaży a nie dla celów konsumpcyjnych. Zresztą są analogiczne ulgi, jak przy obu innych podatkach od zbytku.

C) PODATEK OBROTOWY OD ŚWIADCZEŃ SZCZEGÓLNEGO RODZAJU.

I. Podatek hotelowy.

Podatek ten wynosi 10% odpłaty (wynagrodzenia) za odstąpienie pokoiów sypialnych lub mieszkalnych w hotelach, pensjonatach lub domach prywatnych na okres przejściowy (nie stały), o ile odpłata za jeden dzień względnie za jeden nocleg przewyższa 2 złotych marek.

Płatnikiem podatku jest nie tylko przedsiębiorca t. j. osoba trudniąca się zawodowo przemysłem gospodnim, lecz i osoba prywatna odstępują-

ca pokoje sypialne, (noclegi) i t. p. — w tym ostatnim wypadku odpowiedzialni są solidarnie za podatek wynajmujący i najmujący.

Podatek ten może być oddzielnie wstawiony do rachunku

II. Podatek od przechowywania pewnych przedmiotów.

Podatek ten wynosi 10% odpłatv (wynagrodzenia), pobieranej przez osobę trudniącą się zawodowo odnośnym procederem za przechowywanie pieniędzy, papierów wartościowych, kosztowności, pewnych przedmiotów zbytku, oraz odzieży z futer. Podatkowi podlega zarówno wynajem urzędzeń, w których najmobierca może sam złożyć powyższe przedmioty (np. skrzynki depozytowe), jak również przyjmowanie wprost tych przedmiotów na skład, np. przyjmowanie futer na przechowywanie. Przyjmowanie zamkniętych depozytów, jakoteż wynajem skrzynek depozytowych przez banki, kasy oszczędności i podobne instytucje podlega podatkowi bez względu na rodzaj przechowywanych przedmiotów. Z odpłaty (wynagrodzenia) stanowiącej podstawę obliczenia podatku wolno potrącić tylko koszt ubezpieczenia wstawione do rachunku.

Płatnikiem podatku jest osoba przyjmująca na skład t. j. osoba, która trudni się przechowywaniem zawodowo t. j. w zakresie swej działalności przemysłowej.

Przechowywanie wolne jest jednak od podatku, o ile zarówno wynajmujący jakoteż najmobierca są bankami, kasami oszczędności lub podobnymi instytucjami — chodzi tu o umożliwienie mniejszym instytucjom nie posiadającym odpowiednich schowków przechowywania depozytów w większych instytucjach.

III. Podatek od wierzchowców.

Podatek ten wynosi 10% od odpłaty (wynagrodzenia) pobieranego za wynajem wierzchowców wszelkiego rodzaju (koni, osłów i t. p.).

Płatnikiem podatku jest osoba, która trudni się zawodowo t. j. w zakresie swej działalności przemysłowej wynajmem wierzchowców.

IV. Podatek od anonsów.

Anonsem jest komunikat, który zwraca powszechną uwagę na jakieś przedsiębiorstwo lub jego wytwory, albo na jakieś zdarzenie z życia prywatnego. Anonsami zatem są tego rodzaju ogłoszenia w dziennikach, czasopismach, księgach adresowych, programach i w innych drukach, następnie katalogi, plakaty, napisy na podstawkach do piwa, popielniczkach i t. p.

Podatek ten dzieli się, jak już wyżej na wstępie wspomniano, na dwa rodzaje, a mianowicie:

- 1) powszechny podatek od anonsów:
- 2) szczególny podatek od anonsów w gazetach i czasopismach.

ad. 1) Podatkowi temu wynoszącemu 5% odpłaty, podlega przyjmowanie anonsów celem ogłoszenia ich w sposób inny niż w gazetach i czasopismach. Nie podlegają podatkowi anonse dotyczące wyborów publicznych (do sejmu, rad gminnych i t. p.).

Za przyjmowanie anonsów uważa się:

1) ogłaszanie anonse drukiem, jakoteż wogóle w inny sposób, niż piśmem ręcznym;

2) oddawanie na anonse ścian domów, poczekalni na dworcach kolejowych i t. p.

3) ogłaszanie anonsów w sposób inny, niż pod 1) i 2) podany np. drogą światła, przez obnoszenie tablic, przez wozy reklamowe i t. p.

Płatnikiem podatku jest przy anonsach drukowanych (wyżej pod 1) wydawca, a o ile go nie ma wogóle, drukarz. Jeżeli wydawca druku wydzierżawił dział anonsów osobie trzeciej, to obowiązek podatkowy ciąży na tejże osobie.

W wypadkach podanych wyżej pod 2) i 3) płatnikiem podatku jest osoba, która uskutecznia świadczenia t. j. oddała np. ściane na anonse, wyświetla ogłoszenia i t. p.

O ile płatnikiem podatku jest osoba prywatna, to przyjmujący świadczenia jest solidarnie z nią odpowiedzialny za podatek.

Podatek może być wstawiany oddzielnie do rachunku.

ad 2: Przedmiotem podatku jest przyjmowanie anonsów w gazetach i czasopismach i to zarówno w dziale ogłoszeń, jakoteż w dziale redakcyjnym. Podatek ten wynosi zależnie od wysokości odpłaty (wynagrodzenia), pobranego w ciągu kwartału kalendarzowego $\frac{1}{2}\%$, 1%, $1\frac{1}{2}\%$, 2%, względnie $2\frac{1}{2}\%$ pobranego wynagrodzenia.

Płatnikiem podatku jest wydawca — a w razie wydzierżawienia działu ogłoszeń — dzierżawca.

DZIAŁ DRUGI.

Środki proceduralne, zmierzające do uchwycenia podatku.

Środkami takimi są:

- 1) obowiązek zgłoszenia rozpoczęcia czynności podlegających podatkowi,
- 2) obowiązek prowadzenia zapisków i ksiąg,
- 3) nadzór podatkowy.
- 4) współdziałanie władz i osób trzecich. tudzież służba prasowa.

ad. 1: Płatnik jest obowiązany zgłosić władzy skarbowej, w okręgu której wykonywa przedsiębiorstwo. rozpoczęcie czynności, podlegających podatkowi, najpóźniej do 2 tygodni po rozpoczęciu. Jeżeli płatnik podlegający powszechnemu podatkowi obrotowemu rozszerza swą działalność na czynności podlegające wyższym podatkom obrotowym, winien to również zgłosić w tym samym terminie władzy skarbowej.

Obowiązek powyższy nie ciąży na osobach wykonywujących wolne zajęcia zawodowe, jakoteż na osobach prywatnych, podlegających podatkowi tylko sporadycznie od pewnych czynności.

ad. 2: Celem stwierdzenia wysokości obrotu (odpłat) winien płatnik prowadzić zapiski. Obowiązek ten uważać tylko wtedy za spełniony, jeżeli:

- 1) wszystkie otrzymane odpłaty (wynagrodzenia) po kolei i bieżąco są wciągane do książki — a w wypadkach, w których na żądanie płatnika podstawą do określenia podatku są odpłaty, należne za uskutecznione świadczenia, jeżeli wszystkie należne odpłaty po kolei wciągnięto do księgi;
- 2) z końcem roku kalendarzowego wypośredkowano sumę ogólną odpłat;
- 3) wydatki zarówno gospodarstwa zarobkowego, jakoteż domowego nie zostały przedtem potrącone;
- 4) również i spożycie własne za każdym razem bieżąco wciągnięto do książki.

Dla mniejszych przedsiębiorstw istnieją pewne ułatwienia w szczególności wolno takim przedsiębiorstwom tylko raz z końcem tygodnia wciągać odpłaty do książki. Nadto wolno takim przedsiębiorstwom, jakoteż gospodarstwom rolnym nie kontować bieżąco każdej pozycji spożycia własnego, lecz z końcem roku doliczyć ogólną sumę spożycia własnego w ryczałtowej kwocie.

Ustawa o podatku obrotowym nie znosi jednak obowiązku prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, o ile obowiązek taki nakładają na przedsiębiorcę przepisy innych ustaw.

Specjalne przepisy ściślejsze istnieją odnośnie a) do podatku od przedmiotów zbytku, jakoteż odnośnie b) do podatku od świadczeń szczególnego rodzaju, a mianowicie:

ad. a) płatnik musi prowadzić książkę podatkową jakoteż książkę magazynową. Do książki podatkowej należy wpisać przy każdej dostawie: przedmiot, kwotę odpłaty, dzień dostawy, dzień zapłaty odpłaty, o ile dostawa wolna jest od podatku, należy podać powód zwolnienia oraz dołączyć ewentualny dowód. W książce magazynowej należy stan zapasu z początkiem okresu podatkowego (remanent) oraz uwiadoczniać codzienny przychód i rozchód.

ad b) płatnik musi prowadzić książkę podatkową wedle specjalnych przepisów.

Specjalna książkowość nakazana jest odnośnie do przywozu i wywozu.

Prowadzenie zapisków (ksiąg) leży w interesie samego płatnika. Co do ksiąg bowiem i zapisków, które odpowiadają przepisom, zachodzi domniemanie, że są prowadzone należycie, a o ile nie ma konkretnego powodu do poddania w wątpliwość ich rzetelności (prawdziwości) są podstawą do wymiaru podatku. Z drugiej strony nieprowadzenie zapisków (ksiąg) jest przestępstwem skarbowym, a nadto powoduje opodatkowanie obrotu na podstawie szacunku, a w pewnych okolicznościach pozbawia nawet prawa zaskarżenia wymiaru podatku.

ad 3) Każdy, kto wykonywa działalność przemysłową, względnie zawodową w rozumieniu ustawy o podatku obrotowym, podlega nadzorowi, czyli kontroli podatkowej. Kontrolę tę uskutecznia się bądź wyrywkowo drogą lustracji poszczególnych zakładów, bądź planowo drogą lustracji wszystkich zakładów w okręgu. Przy kontroli władza podatkowa ma na celu stwierdzenie na miejscu drogą bezpośrednich spostrzeżeń wszystkich okoliczności marodajnych dla wymiaru podatku, a więc oglądnięcie lokalu, przejrzanie ksiąg i zapisków, korespondencji handlowej z dostawcami i klientami (odbiorcami) i t.p. Przytem może władza podatkowa przesłuchać odbiorców płatnika co do świadczeń jego na ich rzecz. O ile przy sposobności wykonywania kontroli władza podatkowa nabierze przekonania na podstawie stwierdzonych konkretnych faktów, że wpływ podatku z danego przedsiębiorstwa za okres bieżący jest zagrożony, może żądać zabezpieczenia podatku od płatnika. Od takiej decyzji może płatnik odwołać się do władzy bezpośrednio przełożonej, która rozstrzyga ostatecznie.

ad 4) Do współdziałania powołane są obok władz akcyzowych przede wszystkim władze kolejowe i policyjne.

Służba prasowa zaś polega na planowem przeglądaniu wszystkich czasopism w okręgu skarbowym, w szczególności, w części dotyczącej ogłoszeń na kupno, sprzedaż, zamianę, najem etc. i na zawiadomieniu władz skarbowych o powziętych w ten sposób wiadomościach.

DZIAŁ TRZECI.

Obliczanie i pobór podatku.

Podatki obrotowe są zasadniczo podatkami, wymierzanymi przez władze skarbowe na podstawie deklaracji płatnika. Wyjątek stanowi tylko podatek od przedmiotów zbytku opłacany przez osoby prywatne, jakoteż opłacane przez osoby prywatne (nie przedsiębiorców) podatki hotelowe i podatki od anonsów — podatki te opłaca się w postaci marki stemplowej na kwiecie.

Podatek obrotowy wymierzany przez władzę skarbową oblicza się albo 1) na cały okres podatkowy (co jest regułą) albo 2) od każdego poszczególnego obrotu (co jest wyjątkiem).

ad 1) Podatek wymierza się od ogólnej sumy odpłat (wynagrodzenia) pobranych przez płatnika za jego świadczenia w ciągu roku kalendarzowego, względnie, o ile działalność nie trwała cały rok, w ciągu tego okresu, przez który działalność była wykonywana. Przy podatkach od zbytku, jakoteż przy podatku od świadczeń szczególnego rodzaju okresem podatkowym jest z reguły kwartał kalendarzowy. Władza podatkowa może jednak zezwolić na skrócenie kresu podatkowego, a przy podatkach od zbytku oraz podatkach od świadczeń szczególnego rodzaju na przedłużenie okresu podatkowego z ćwierćroczną na cały rok kalendarzowy.

Podstawą do obliczenia podatku są zasadniczo odpłaty p o b r a n e w ciągu okresu podatkowego. Władza podatkowa może jednak na prośbę płatnika pozwolić, aby podstawą wymiaru podatku były odpłaty n a l e ż n e za świadczenia uskutecznione w ciągu okresu podatkowego, bez względu na to, kiedy i czy wpłynęły; wniosek ten może być uwzględniony, o ile płatnik prowadzi pełne księgi handlowe. Nie wolno jednak wniosku uwzględnić w wypadkach, gdy odpłaty pobiera się bezpośrednio p o d o k o n a n i u świadczenia (nie sprzedaje się na kredyt).

Odpłaty pobrane, które płatnik następnie zwrócił odbiorcy, mogą być potrącone od ogólnej sumy odpłat.

ad 2) od każdego obrotu wymierza się podatek przy licytacjach, Władza podatkowa może jednak pozwolić osobom, trudniącym się za-

wodowo przeprowadzaniem licytacji na wymiar podatku okresami podatkowymi.

Punktem wyjścia wymiaru podatku jest deklaracja płatnika. Do złożenia deklaracji wzywają władze skarbowe między 1 a 10 stycznia każdego roku publicznem obwieszczeniem zamieszczonem w prasie. Osobom, które były już płatnikami podatku, przesyłają władze skarbowe szematy deklaracji już z końcem okresu podatkowego. Deklaracje należy złożyć w ciągu miesiąca po upływie okresu podatkowego — a więc przy rocznym okresie — w ciągu stycznia a przy okresie kwartalnym — w ciągu kwietnia, względnie lipca, października i stycznia.

Władza czuwa nad tem, aby deklaracje w czas wpłynęły i monituje opieszale płatnikom. Do złożenia deklaracji może być płatnik zmuszony grzywną do 5.000 marek złotych, a o ile nie jest w stanie grzywny zapłacić, aresztem. W razie spóźnionego złożenia deklaracji pobiera się dodatek do wymierzonego podatku w wysokości 10%.

Władza podatkowa ma prawo wezwać indywidualnie do złożenia deklaracji każdego, o kim słusznie przypuszcza, że może podlegać podatkowi; o istnieniu obowiązku podatkowego rozstrzyga oczywiście dalsze postępowania wymiarowe.

Władza podatkowa bada deklaracje i wymierza podatek bez współudziału komisji obywatelskich. O ile władza nie może podstaw wymiaru ustalić z deklaracji i na podstawie własnych dochodzeń albo płatnik wcale nie złożył deklaracji, względnie ksiąg i zapisków, to władza ustala podstawy wymiaru w drodze oszacowania.

O wynikach wymiaru podatku zawiadamia się płatnika za pomocą nakazu płatniczego, w którym należy między innemi uwidocznąć, w których punktach odstąpiła władza od deklaracji.

Podatek wymierza się raz jeden na cały okres podatkowy — spłata zaś podatku odbywa się przede wszystkim przez wnoszenie zaliczek kwartalnych względnie miesięcznych a następnie przez wniesienie ostatecznej różnicy między sumą uiszczonych zaliczek a sumą wymierzonego podatku.

Płatnik winien w ciągu 10 dni po upływie kwartału kalendarzowego — a płatnicy osiągający znaczniejsze obroty w ciągu 10 dni po upływie miesiąca — złożyć władzy podatkowej tymczasowe doniesienie o wysokości obrotu (odpłat) osiągniętego w minionym kwartale względnie miesiącu i równocześnie zapłacić tytułem zaliczki podatek od obrotu podanego w doniesieniu. Doniesienia te mają takie same znaczenie, co deklaracja — pozostają zatem także pod sankcją karną. O ile płatnik nie złoży doniesienia lub nie wpłaci zaliczki, określa władza podatkowa wysokość zaliczki i ściągą ją ewentualnie przymusowo — decyzją władzy podatkowej określającą wysokość zaliczki może być zażądane do władzy bezpośrednio przełożonej.

O ile już wymierzony podatek, względnie zaliczka, nie zostaną uiszczone najpóźniej w ciągu tygodnia po terminie płatności, pobiera się za każdy rozpoczęty okres półmiesięczny po upływie terminu płatności — dodatek w wysokości 5% zaległej kwoty. Dodatek ten pobiera się jednak od zaległości powyżej 10 marek złotych. O ile od zaległości opłaca się dodaek, odpada już pobór odsetek za zwłoke.

DZIAŁ CZWARTY.

Przejęcie towarów na własność Skarbu Państwa — w miejsce poboru podatku.

Przy przywozie do kraju przedmiotów zbytku, podlegających podatkowi od wytwórcy, względnie przy przywozie do kraju przedmiotów zbytku, podlegających podatkowi od zbytku w drobnym handlu — wienien płatnik podać w deklaracji rodzaj przedmiotu i wysokość odpłaty. O ile deklaracja ta jest co do wysokości odpłaty niedostateczną, albo o ile dane odnośne nie są wiarogodne, lub odpłata podaną zostanie za nisko, może władza podatkowa II instancji przejąć dany przedmiot na własność skarbu państwa po cenie podanej w deklaracji lub, o ile cena ta nie została podana, po cenie obiegowej. Przejęcie takie może nastąpić także przy wywozie zagranicę antyków i t. p. Z chwilą wydania odnośnej decyzji przedmioty powyższe uważa się za obłożone sekwestrem, względnie zakazem sprzedaży. Od decyzji tej można wnieść skargę do Ministerstwa Skarbu. Z chwilą uprawomocnienia się decyzji, własność zajętych przedmiotów przechodzi na Skarb Państwa.

DZIAŁ PIĄTY.

Postanowienia karne.

Przekroczenia przepisów ustawy o podatku obrotowym są ścigane i karane zasadniczo na podstawie ogólnej ustawy o daninach państwowych (Reichsabgabenordnung) z dn. 13 grudnia 1919 r. Dz. U. P. nr. 242 z 1919 r. w brzmieniu rozporządzenia z dnia 14 lutego 1924 r. Dz. U. P. nr. 11 (stronica 74 i następne). W szczególności ukrócenia podatkowe tak dokonane, jako też i usiłowane, karane są grzywną, której maksymalna wysokość wcale nie jest w ustawie ograniczona, nadto obok grzywny może być orzeczona kara więzienia do 2 lat, o ile stwierdzony zostanie zamiar dopuszczenia się ukrócenia.

Jedynie drobne przestępstwa podatkowe przy podatku od anonsów ścigane i karane są grzywną do 500 marek wedle ustawy o podatku obrotowym.

DZIAŁ SZÓSTY.

Stosunek podatku obrotowego do skarbowości państw związkowych oraz związków komunalnych.

Państwom związkowym, tudzież związkom komunalnym nie wolno pobierać podatków od obrotu towarowego.

Obrót nie może wogóle być podstawą do wymiaru podatków państw związkowych.

Państwom związkowym, jako też związkom komunalnym wolno jednak opodatkować obroty nie będące obrotami towarowymi, np. wolno pobierać takse w miejscowościach kąpielowych, podatek hotelowy i t. p.

III.

PODATEK OD OBROTÓW W CZECHOSŁOWACJI.

OPRACOWAŁ H. WIESENBERG.

W S T Ę P.

Podstawą do poboru podatków obrotowych w Czechosłowacji jest ustawa z dnia 22 grudnia 1923 r. Dz. U. P. nr. 126, poz. 268. Ustawa ta weszła w życie dnia 1 stycznia 1924 r. i ma obowiązywać do d. 31 grudnia 1926 roku.

Rodzaje podatków obrotowych.

Ustawa zna dwa zasadnicze rodzaje podatków obrotowych, a mianowicie:

- A) powszechny podatek obrotowy;
- B) podatek od przedmiotów zbytku.

A) POWSZECHNY PODATEK OBROTOWY.

I. Przedmiot podatku.

Przedmiotem podatku obrotowego są:

1) wykonywane w zakresie jakiejkolwiek bądź samodzielnej działalności na obszarze kraju, odpłatne dostawy i świadczenia;

2) przywóz w tych, w rozporządzeniu określonych wypadkach, w których pobór podatku jest w interesie ochrony wytwórczości krajowej konieczny, gdyż w przeciwnym razie towary wytwórczości krajowej byłyby podatkiem silniej obciążone, niż towary przywiezione z zagranicy. Celem zatem tego przepisu jest wyrównanie obciążenia podatkowego towaru sprowadzonego z zagranicy, z obciążeniem podatkowym towaru, wytworzonego w kraju. W tych wypadkach obojętnym jest dla zaistnienia obowiązku podatkowego, czy dostawa jest odpłatna, czy bezpłatna, oraz, czy przywozi się własne, czy obce towary.

Wywóz, jakoteż tranzyt nie podlegają podatkowi pod warunkami określonymi w rozporządzeniu.

3) dostawy w drodze licytacji;

4) spożycie własne. Przepis dotyczy wypadków, w których przedmioty własnego gospodarstwa zarobkowego (przedsiębiorstwa) wydaje się bezpłatnie na rzecz własnego gospodarstwa domowego, lub na cele leżące poza gospodarstwem zarobkowym, lub na rzecz pracowników przedsiębiorstwa.

Dla zaistnienia obowiązku podatkowego jest rzeczą obojętną: 1) czy dostawa, względnie świadczenie, odbywa się dobrowolnie, czy też na zasadzie przepisu ustawy, względnie nakazu władzy; 2) czy dostawa, względnie świadczenie zostało rzeczywiście uskutecznione, czy też na podstawie przepisu ustawy winno być uważane za uskutecznione i 3) czy fizyczne posiadanie rzeczywiście zostało przelane, czy też nie.

Za dostawę, podlegającą podatkowi, uważa się także nabycie przedmiotu przez zastępcę lub za pomocą dokumentu np. konnosamentu, listu przewozowego, listu składowego, lub kartki zastawniczej.

W interesach komisowych opodatkowuje się samodzielnie dostawę (świadczenie) między komitentem a komisjonerem, oraz oddzielnie dostawę (świadczenie) między komisjonerem a osobą trzecią — nawet w wypadkach, w których komisjoner nie nabył ani posiadania, ani własności towaru; powyższe stosuje się także w wypadkach, w których ktoś uskutecznia dostawę, lub świadczenia w własnym imieniu na cudzy rachunek. O ile zachodzą wątpliwości co do istnienia komisu, agentury, czy też wogóle działania na cudzy rachunek, przyjmuje się, że interes zawarto na rachunek własny, chyba, że płatnik udowodni coś przeciwnego.

Przy dostawach i świadczeniach wzajemnych (np. zamianach, przy odpłatach w postaci przedmiotu za przedmiot w miejsce gotówki) przyjmuje się dwie samoistnie podatkowi podlegające dostawy, względnie świadczenia.

Bez względu na tytuł odpłatny, czy bezpłatny — podlegają podatkowi obroty wewnętrzne, t. j. dostawy i świadczenia między zakładami tego samego przedsiębiorstwa, oraz dostawy i świadczenia między zakładami i przedsiębiorstwami tego samego właściciela, a to bez względu na to, czy chodzi o zakłady i przedsiębiorstwa, pozostające ze sobą w związku, czy też nie.

Przez „podlegającą podatkowi dostawę” rozumie się dostawę, względnie wynajem:

1) ruchomych rzeczy zmysłowych, a w ich liczbie także wody, gazu, prądu elektrycznego i t. p.; dostawa rzeczy, związanych z gruntami podlega podatkowi, o ile rzeczy te są sprzedawane, względnie wynajmowane bez gruntów. Powyższe dotyczy zarówno rzeczy całych, jakoteż ich części;

2) praw, które są przedmiotem prawnego obiegu, a w szczególności praw autorskich i innych praw wyłącznych (licencji, koncesji i t. p.). Prawa jednak, które są wpisane do ksiąg publicznych, dotyczących nieruchomości, nie podlegają podatkowi;

3) kompleksów (zespołów) rzeczy i praw, wyszczególnionych wyżej pod 1) i 2) przy sprzedaży lub wynajmie całych przedsiębiorstw, z wyłączeniem jednak nieruchomości.

Przez „podlegające podatkowi świadczenie“ rozumie się wykonanie w kraju świadczenia wszelkiego rodzaju, a w szczególności: przeróbkę przemysłową, lub rękodzielniczą dostarczonych materiałów (surowców, półfabrykatów, gotowych wyrobów), wszelkiego rodzaju komunikację, dorożkarstwo, świadczenia przedsiębiorstw budowlanych i instalacyjnych, świadczenia samodzielnych wolnych zajęć zawodowych (adwokatów, lekarzy, notariuszów, inżynierów cywilnych, szkół muzyki, lub języków i innych zakładów wychowawczych, pensjonatów i t. p.), świadczenia przedsiębiorstw hotelowych i właścicieli pokoi umeblowanych, pośrednictwo pracy, pośrednictwo w inkasie, przyjmowanie rzeczy na przechowanie, załatwianie interesów pieniężnych, świadczenia maklerów giełdowych, totalizatora i bukmachera, urządzenie przedstawień i widowisk, - świadczenia biur informacyjnych, fryzjerów, masażystów i t. p.

II. Podmiot podatku.

Do zapłaty podatku jest obowiązany:

1) przedsiębiorca, w którego przedsiębiorstwie, względnie zakładzie odbywa się dostawa, względnie świadczenie;

2) osoby, które pośredniczą w dostawie towarów, znajdujących się w kraju, a należących do cudzoziemca, nieposiadającego w kraju żadnego zakładu, następnie osoby, które takie dostawy efektywnie przeprowadzają;

3) przy przywozie — ten, który przedmiot przywozi, lub deklaruje do oclenia, lub wreszcie odbiorca takiego przedmiotu, chociażby nie był przedsiębiorcą;

4) w postępowaniu konkursowym — zarządca masy;

5) przy licytacjach pozasądowych — osoba przeprowadzająca licytację; przy licytacjach sądowych — osoba, na której wniosek przeprowadza się licytację. Przy dobrowolnych licytacjach sądowych, może sąd zażądać złożenia odpowiedniej zaliczki na podatek;

6) przy dostawach, jakoteż świadczeniach osób niebędących przedsiębiorcami — dostawca względnie świadczący — o ile jednak w tych wypadkach odbiorcą jest przedsiębiorca, winien on zapłacić podatek za dostawę i ma prawo potrącić go sobie z odpłaty;

7) przy dostawach, jakoteż świadczeniach osób, przebywających tylko czasowo w kraju, a nieposiadających tu zakładu — dostawca, lub osoba, która dostawę przeprowadza.

„Przedsiębiorcą“ w rozumieniu ustawy jest osoba, która wykonywa samodzielną, stałą, lub czasową działalność zarobkową wszelkiego rodzaju. Przedsiębiorcą jest także cudzoziemiec, utrzymujący w kraju zakład (filję, biuro, skład), następnie osoby wyszczególnione wyżej pod 2) i pod 7). Nie jest pozbawione charakteru przedsiębiorcy towa-

rzystwo lub przedsiębiorstwo spółkowe, które ogranicza dostawy, lub świadczenia tylko dla swoich członków.

Do zaistnienia pojęcia przedsiębiorcy nie jest konieczny zamiar osiągnięcia zysku.

„Zakładem“ w rozumieniu ustawy jest ten oddział przedsiębiorstwa, który technicznie (z powodu wykonanego w nim zamkniętego w sobie działu pracy) stanowi jedną jednolitą całość, którego działalność zwykła być także przedmiotem samodzielnych przedsiębiorstw, a wyniki jego działalności są przedmiotem obrotów rynkowych. W wypadkach wątpliwych rozstrzyga Minister Skarbu po wysłuchaniu właściwej izby handlowej i przemysłowej oraz państwowej rady przemysłowej, lub rolniczej.

III. Zwolnienia przedmiotowe.

Podatkowi obrotowemu nie podlegają:

- 1) dostawy w drodze przymusowej licytacji;
- 2) dobrowolne sprzedaże między spadkobiercami, celem podziału spadku;
- 3) dostawy kruszców szlachetnych i stopów z nich do wybijania monet — pod warunkami jednak określonymi w drodze rozporządzenia;
- 4) udzielanie kredytów i przelewy wierzytelności pieniężnych, w szczególności weksli, czeków, wkładek, emisji i przelewy papierów wartościowych, z wyjątkiem przywiezionych z zagranicy, przeniesienia własności udziałów w spółkach i stowarzyszeniach, krajowych i zagranicznych, ustawowych środków płatniczych, tak metalowych, jakoteż papierowych; jednak prowizje z obrotów papierami wartościowymi i obcemi ustawowymi środkami płatniczymi, podlegają podatkowi. Nie jest jednak kredytem pokrywanie przez dostawcę za odbiorcę wydatków na porto, na stemple, oraz innych, z przeprowadzeniem dostawy, lub świadczenia połączonych wydatków;
- 5) dostawy przedmiotów monopolu państwowego;
- 6) dostawy prawnie obowiązujących, nieskasowanych znaków wartościowych i druków;
- 7) wykonywane przez państwo i związki prawa publicznego w ich własnych przedsiębiorstwach dostawy wody, odważanie, rzeźnie, dostarczanie prądu elektrycznego oraz gazu na publiczne oświetlenie;
- 8) dostawy i świadczenia na podstawie umów ubezpieczeniowych, podlegających opłacie stemplowej, nawet w wypadkach, w których umowy te w myśl obowiązujących ustaw wolne są od opłaty stemplowej;
- 9) odpłatny zwrot odpadków, uzyskanych przy produkcji, członkom stowarzyszeń zakupu i sprzedaży które działalność swą ograniczają do swych członków; następnie zwroty z ceny kupna (rabaty) za towary dostarczone członkom;

10) dostawy i świadczenia między krajowymi zakładami tego samego przedsiębiorstwa i między pozostającymi ze sobą w związku zakładami i przedsiębiorstwami tego samego właściciela (obroty wewnętrzne), o ile one w jednym zakładzie nie przekraczają rocznie 50.000 koron czeskich;

11) dostawy i świadczenia osób, nie będących przedsiębiorcami, o ile odpłata za poszczególną dostawę, względnie świadczenia, nie przewyższa 500 koron czesk.; świadczenia jednak polegające na urządzaniu przedstawień i rozrywek wszelkiego rodzaju, podlegają zawsze podatkowi;

12) dostawa środków leczniczych, wód leczniczych, kąpeli leczniczych i zabiegi lekarzy, o ile odpłaty uiszczają kasy chorych i t. p. Zwolnienie to jednak niema zastosowania w wypadkach, w których chodzi o dostawy przedmiotów, odnośnie do których podatek został zryczałtowany;

13) dostawa naturaljów, wydanych z własnego przedsiębiorstwa, celem wypłacenia renty ustanowionej in natura;

14) minister skarbu upoważniony jest, w porozumieniu z ministrem handlu lub ministrem rolnictwa, a po zasięgnięciu opinii izb handlowych i przemysłowych, oraz państwowej rady przemysłowej, lub państwowej rady rolniczej:

a) w wypadkach, zasługujących na uwzględnienie udzielać szczególnych ulg i zwolnień przedsiębiorstwom eksportowym lub importowym, w szczególności zwolnić od podatku świadczenia pracy, dokonywane w kraju — dowodnie dla zagranicy;

b) postanowić, w których wypadkach wolno importerowi przy pierwszym krajowym obrocie towaru, sprowadzonego z zagranicy, doliczyć do rachunku podatek, zapłacony przezeń przy przywozie;

c) zwolnić od podatku obroty między związkiem stowarzyszeń a stowarzyszeniami i odwrotnie.

15) Minister skarbu może w porozumieniu z ministrem handlu, lub ministrem rolnictwa, zwolnić od podatku dostawy i świadczenia, które wykonywują organizacje samopomocy przedsiębiorców w granicach swych statutów na rzecz swych członków, w tym celu, aby im umożliwić wspólny zakup surowców i materiałów pomocniczych, lub sprzedaży surowców i wytworów, o ile te organizacje zadawałniają się tylko zwrotem własnych kosztów;

16) dostawy i świadczenia przemysłowców domowych (chałupników), dokonywane przez nich samych, lub przez członków ich rodziny, żyjących z nimi we wspólnem gospodarstwie domowem. To samo dotyczy majstrów, którzy materiały do przeróbki otrzymują od innych przedsiębiorców, dostarczając im następnie gotowych wytworów i pozostałych odpadków, o ile za swoją pracę otrzymują od tychże przedsiębiorców tylko umówione wynagrodzenie od sztuki;

17) dostawy i świadczenia na rzecz państwa, lub na rzecz takich przedsiębiorstw państwowych, które nie należą do przedsiębiorstw administrowanych na zasadach kalkulacji kupieckiej, wykonywane przez tych przedsiębiorców, którym bezpośrednio zostały oddane, z wyjątkiem wypadków, w których podatek został zryczałtowany;

18) dostawy na rzecz eksporterów, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, jeżeli dostawca nie przenosi na eksportera fizycznego posiadania, a przedmioty dostawy wywożone są zagranicę w niezmienionym stanie na rachunek tegoż eksportera;

19) Minister Skarbu może na specjalne żądanie zwolnić od podatku dostawy i świadczenia, służące wyłącznie i bezpośrednio celom dobroczynnym i kulturalnym.

IV. Zwolnienia podmiotowe.

Od podatku są zwolnione:

1) państwo, odnośnie do obrotu pocztowego, telegraficznego, telefonicznego, tudzież przedsiębiorstwa transportowe, odnośnie do swych obowiązkowych świadczeń na rzecz państwa w dziedzinie wspomnianego obrotu;

2) koleje magistralne i lokalne oraz koleje wąskotorowe, odnośnie do obrotów, związanych z utrzymaniem ruchu kolejowego, tudzież przedsiębiorstwa okrętowe, odnośnie do świadczeń na międzynarodowych drogach wodnych;

3) osoby, korzystające z prawa eksterytorjalności, odnośnie do przywozu przedmiotów, podlegających podatkowi przy przywozie, a przeznaczonych do ich bezpośredniego użytku, względnie spożycia.

V. Odpowiedzialność za podatek.

a) osobista:

W razie odpłatnego, lub bezpłatnego przeniesienia prawa własności przedsiębiorstwa odpowiada nabywca solidarnie z poprzednim właścicielem za podatek, przypadający za bieżący okres podatkowy.

Zastępca zagranicznego przedsiębiorcy odpowiada solidarnie z nim za podatek

— O ile podatkowi podlega osoba prawna (korporacja, towarzystwo i t. p.), to odpowiadają solidarnie za podatek osoby wchodzące w skład zarządu.

Przy dostawach i świadczeniach osób przebywających tylko przejściowo w kraju i nie posiadających tu stałego zakładu, odpowiada za podatek odbiorca, względnie ten, na rzecz którego świadczenie zostało dokonane.

O ile obowiązek zapłacenia podatku ciąży na kilku osobach, to zawsze wszystkie odpowiadają solidarnie.

Przy licytacjach pozasądowych może przeprowadzający licytację żądać zwrotu podatku od tej osoby, w której imieniu licytację przeprowadza się. Osoba ta odpowiedzialna jest za podatek i na żądanie przeprowadzającego licytację obowiązana jest złożyć odpowiednią zaliczkę.

b) r z e c z o w a :

Przy przywozie, podlegającym podatkowi, odpowiada przedmiot przywieziony — za podatek i kary.

Masa spadkowa odpowiada za podatek przypadający wedle ustawy.

Spadkobiercy odpowiadają tak, jak za inne długi spadkowe za tę część podatku, której nie wymierzono z tego powodu, że spadkodawca bądź wcale nie złożył deklaracji, bądź też złożył deklarację nieprawdziwą. Odpowiedzialność ta rozciąga się także na grzywny, nałożone na spadkodawcę, o ile orzeczenie karne uprawomocniło się jeszcze przed śmiercią spadkodawcy.

VI. Podstawa podatku.

Podatek wymierza się od odpłaty za dostawę, względnie świadczenia.

Odpłatą jest wszystko to, co odbiorca musiał wydać, by uzyskać dostarczony przedmiot, lub otrzymane świadczenie, z wyjątkiem podatku obrotowego, przypadającego od tej dostawy, względnie świadczenia.

Do odpłaty zalicza się zatem także wydatki na opakowanie, jakoteż to, co odbiorca zapłacił tytułem podatków i danin, pobieranych przy dostawie, względnie świadczeniu, a w razie kredytowania odpłaty, tytułem procentów, wliczanych w cenę kupna.

O ile na wypadek zapłacenia ceny nabycia do pewnego terminu — udzielane jest skonto, to tylko rzeczywiście zapłacona cena kupna stanowi podstawę wymiaru podatku.

Przy przywozie opłaca się podatek od odpłaty, a w braku jej — od wartości przywiezionego towaru; do odpłaty (wartości) dolicza się cło, koszty transportu aż do miejsca odprawy celnej i daniny pobierane od przywiezionego towaru.

Koszty przesyłki i ubezpieczenia, które dostawca dowodnie zapłacił osobom trzecim za odbiorcę, wolno wyłączyć z podstaw wymiaru podatku tylko wtedy, jeśli zostały odbiorcy oddzielnie zaliczone.

Koszty opakowania wolno tylko wtedy wyłączyć z podstawy opodatkowania, jeśli opakowanie zostało dowodnie wypożyczone bezpłatnie, lub jeśli dostawca przyjmuje je z powrotem za cenę już zgóry umówioną i o tę cenę zmniejsza się odpłata; w przeciwnym razie koszty te wodnie przypada na świadczenia, dokonane zagranicą. stanowią część składową odpłaty.

Jeżeli świadczenie ma być wykonane i w kraju i zagranicą za cenę ryczałtowo ustalona, to nie podlega podatkowi, tylko ta kwota, która do-

Jeżeli odpłatę stanowi rzecz (np. przy zamianie) lub świadczenie, to wartość otrzymanej rzeczy (świadczenia) jest odpłatą za dostarczoną rzecz (świadczenie).

VII. Stopa podatkowa.

Podatek wynosi 2% odpłaty za dostawę, względnie świadczenie.

Przy dostawie płodów rolniczych — z wyjątkiem płodów, zawierających olej, jakoteż z wyjątkiem nasion, chmielu i owoców zagranicznych — przy dostawie produktów młynarskich i wyrobów piekarskich, jakoteż roślinnych tłuszczów jadalnych, mięsa i wyrobów mięsnych — z wyjątkiem dziczyzny i ryb — wynosi podatek 1% odpłaty.

Wydatki na opakowanie podlegają tej samej stopie podatkowej, co i opakowany towar.

W wypadkach, w których przywóz podlega podatkowi, może być zamiast stawki procentowej, pobieraną stałą stawką od sztuki lub według miary, względnie wagi. Nadto można ustanowić wyższą stawkę podatkową dla poszczególnych towarów przywożonych, a to w tym celu, aby obciążenie podatkowe towaru przywiezionego zrównać z obciążeniem podatkowym towaru wytwarzanego w kraju. Toż samo można ustanowić w stosunku do obcych państw w celach retorsji.

Jeśli przedmiotem dostawy są przedmioty podlegające różnym stopom podatkowym, to przy wymiarze podatku od odpłaty ryczałtowej stosuje się stopę wyższą. To samo stosuje się i wówczas, jeżeli przedmiotem dostawy są przedmioty zbytku wraz z przedmiotami innymi, nieposiadającymi takiej właściwości.

Przy wymiarze podatku zaokrągla się na całe korony w dół, zarówno podstawę wymiaru, jakoteż podatek.

VIII. Powstanie obowiązku podatkowego.

Obowiązek podatkowy powstaje zasadniczo z rozpoczęciem dostawy, względnie świadczenia. Roszczenie jednak Skarbu z tytułu podatku może być zasadniczo podniesione dopiero w czasie zapłaty za dostawę, względnie świadczenia. Zapłatą jest każdy sposób uiszczenia, a więc nie tylko w gotówce, lecz także w drodze zapisania na dobro zapomocą weksla, czeku, przez przejęcie długu, przez cesję wierzytelności i t. p.

IX. Przerzucenie podatku.

Przedsiębiorca może odbiorcy wstawić do rachunku podatek jako oddzielną pozycję, a jest do tego zobowiązany, o ile zażąda odbiorca. Odbiorca ma prawo przypuszczać, że w odpłacie, ustalonej w jednej sumie mieści się już podatek, chyba, że się umówiono inaczej. Przy dostawach osób prywatnych (niebędących przedsiębiorcami) na rzecz

takichże osób winien płatnik wstawić do rachunku podatek, jako oddzielną pozycję. Przy dostawach osób prywatnych na rzecz przedsiębiorców, ma prawo odbiorca (będący zresztą płatnikiem) potrącić sobie podatek z umówionej odpłaty. Minister Skarbu może zarządzić, aby przy pewnych dostawach, względnie świadczeniach, podatek był obowiązkowo oddzielnie zaliczany w rachunku.

X. Pobór podatku od dostaw i świadczeń osób prywatnych (niebędących przedsiębiorcami).

Osoby, niebędące przedsiębiorcami, a uskuteczniające dostawy osobom również niebędącym przedsiębiorcami, winny w ciągu 14 dni po zawarciu umowy o dostawę zapłacić podatek od każdej poszczególnej dostawy, dowód zapłaty doręczyć nabywcy i zawiadomić o tem władzę skarbową.

O ile osoby, niebędące przedsiębiorcami, dostarczają towarów przedsiębiorcom, ciążą wspomniane wyżej obowiązki na tychże przedsiębiorcach.

XI. Postępowanie wymiarowe odnośnie do podatku, przypadającego od dostaw przedsiębiorców i od przywozu.

a) Z g ł o s z e n i e.

Każdy przedsiębiorca winien swe przedsiębiorstwo, jakoteż każdy jego zakład zgłosić władzy podatkowej, w której okręgu przedsiębiorstwo, względnie zakład się znajduje, w terminie wskazanym w drodze rozporządzenia. Taki sam obowiązek zgłoszenia istnieje także w razie zwinięcia przedsiębiorstwa, względnie zakładu przedsiębiorstwa.

Osoby, przebywające w kraju tylko chwilowo i nie posiadające tu stałego zakładu, winny przed rozpoczęciem dostawy, względnie świadczenia, zgłosić swoją działalność tej władzy podatkowej, w której okręgu zamierzają rozwinąć swoją działalność.

b) O k r e s y p o d a t k o w e.

Podatek wymierza się z reguły od sumy odpłat, otrzymanych przez przedsiębiorcę w ciągu jednego roku kalendarzowego, za podlegające podatkowi dostawy i świadczenia.

Przy dostawach i świadczeniach osób, przebywających tylko przejściowo w kraju i nieposiadających tu stałego zakładu, należy wymierzać i wpłacać podatek od miesięcznej sumy odpłat, względnie od sumy odpłat, przypadających za krótszy okres, o ile działalność nie trwała cały miesiąc.

Przy przewozie wymierza się i wpłaca podatek od każdego poszczególnego faktu przywozu.

c) Kontrola podatkowa.

Organy skarbowe mają prawo wejść do zakładów przedsiębiorcy w godzinach pracy, oraz przejrzeć zapiski, których prowadzenie nakazane jest w trybie wskazanym w drodze rozporządzenia, jakoteż korespondencję handlową, zapiski i dokumenty i t. p.

Wszystkie powyższe zapiski i pisma winien przedsiębiorca przechowywać przez pięć lat. Przedsiębiorca, względnie jego zastępca, obowiązani są udzielać organom skarbowym wszelkich wyjaśnień, potrzebnych do wykonania postanowień ustawy o podatku obrotowym; w tymże samym celu organy skarbowe mają prawo przesłuchiwania pracowników przedsiębiorcy.

Przedsiębiorcy, którzy prowadzą księgi handlowe, są obowiązani wystawiać odbiorcom prawidłowe rachunki na każdą per kassa, otrzymaną odpłatę, o ile odpłata przekracza 1.000 koron czeskich

d) Deklaracja podatkowa

Płatnik jest obowiązany do końca stycznia każdego roku złożyć właściwej władzy podatkowej deklarację za rok ubiegły, zawierającą ogólną sumę odpłat, otrzymanych w ciągu okresu podatkowego, jakoteż wartość spożycia własnego. Wykazane w deklaracji potrącenia muszą być udowodnione.

W razie zwinięcia przedsiębiorstwa w ciągu okresu podatkowego, należy złożyć deklarację do 4 tygodni po zwinięciu. Później otrzymane odpłaty należy zgłosić do 4 tygodni po uskutecznionej zapłacie.

O ile deklaracji nie wniesiono najpóźniej do 14 dni po upływie przepisane terminu, podwyższa się cały podatek o 5%.

Płatnikowi można na jego prośbę pozwolić aby zamiast otrzymanych w ciągu okresu podatkowego odpłat, zeznał w deklaracji kwoty wstawione do rachunku za dostawy i świadczenia (należności), bez względu na to, czy zostały zapłacone, czy też nie; o ile jednak przy tym systemie płatnik wykaże, że dostawa, na którą wystawił rachunek, została odwołana i niewykonana, to nie jest obowiązany opłacić podatku od kwoty zarachowanej za taką dostawę.

Pozwolenie powyższe może być udzielone tylko płatnikom, prowadzącym księgi, wedle zasad kupieckich i wykonywującym handel hurtowy.

Przy przywozie towarów z zagranicy, winien płatnik podać urzędowi celnemu kwotę odpłaty, lub wartości towaru, wraz z kosztami transportu, aż do miejsca odprawy celnej. Płatnik winien udowodnić wysokość odpłaty rachunkiem, którego odpis składa się urzędowi celnemu. O ile nie ma odpłaty, winien płatnik udowodnić w odpowiedni sposób wartość towaru. W razie zachodzących wątpliwości, może urząd

celny ustalić wartość towaru przez oszacowanie znawców, w pewnych wypadkach nawet na koszt płatnika.

e) Zwrot odpłaty.

Jeżeli odpłata zostanie w ciągu okresu podatkowego w całości, lub w części zwróconą, np. z powodu conięcia umowy, lub z powodu udzielenia opustu, to wolno odnośną kwotę potrącić w deklaracji.

To samo wolno uczynić w razie zwrotu odpłaty dopiero w okresie późniejszym — w tym wypadku jednak należy dołączyć do zeznania dokładny wykaz poszczególnych potrąceń

f) ustalenie podstaw podatku droga oszacowania

Płatników, którzy nie złożyli deklaracji w przepisany terminie, należy wezwać dodatkowo, aby do 14 dni złożyli deklarację pod rygorem wymiaru podatku z urzędu.

O ile władza podatkowa, badając deklarację, uzna ją za nieprawdziwą, lub niezupełną, winna o tem zawiadomić płatnika z podaniem powodów i wezwać go, aby w terminie stosownym, najmniej 14-dniowym, wyjaśnił wątpliwości i udowodnił prawdziwość danych, zawartych w deklaracji, względnie ją uzupełnił, a to pod rygorem wymiaru podatku z urzędu.

O ile płatnik w wyznaczonym terminie nie złoży deklaracji, względnie nie udzieli wyjaśnień, ustala władza podatkowa podstawy wymiaru w drodze oszacowania z urzędu, bez współudziału płatnika. W takich wypadkach traci płatnik prawo zaskarżenia podstaw wymiaru, przytoczenia nowych okoliczności i ich udowodnienia.

Również w drodze oszacowania ustala władza podatkowa podstawy wymiaru podatku w tych wypadkach, w których władza na podstawie przeprowadzonych dochodzeń, uzna wyjaśnienia płatnika, udzielone przezeń na przedstawione wątpliwości—na niedostateczne; oszacowanie w tych wypadkach nie może jednak wychodzić poza granice przedstawionych wątpliwości.

W razie ustalenia podstaw wymiaru w drodze oszacowania, władza podatkowa ma prawo przyjąć, że z obliczonych na cały rok podstaw wymiaru przypada jedna czwarta na każdy kwartał.

Koszty oszacowania winien zapłacić płatnik, o ile mimo wezwania nie podał sumy odpłat lub o ile ustalona przy oszacowaniu suma odpłat przekracza więcej, niż o jedna trzecią sumę, podaną przez płatnika.

g) ustalanie podstaw wymiaru podatku
w drodze ugody.

O ile chodzi o przedsiębiorstwa mniejsze jakoteż o dostawy przedsiębiorstwa na rzecz gospodarstwa domowego a dokładne ustalenie pod-

staw wymiaru byłoby połączone z trudnościami, lub niestosunkowymi kosztami, może władza podatkowa ustalić te podstawy w drodze ugody. Ta ugoda może dotyczyć całego przedsiębiorstwa lub też tylko jego części (np. spożycia własnego).

h) ustalanie podstaw wymiaru podatków
w drodze ryczałtu.

Minister Skarbu może w porozumieniu z Ministrem Handlu lub Ministrem Rolnictwa, o ile wymaga tego dobro państwa lub płatników, zarządzić pobór podatku w drodze ryczałtu. Ten sposób opodatkowania może zastosować bądź do dostaw (spożycia własnego) i przywozu pewnych towarów; bądź też do dostaw (spożycia własnego) i świadczeń pewnych grup przedsiębiorców.

i) uiszczanie podatków.

O wyniku wymiaru zawiadamia się płatnika nakazem płatniczym. Podatek należy zapłacić do 30 dni po doręczeniu nakazu.

Na poczet podatku winien jednak płatnik wpłacić bez urzędowego wezwania w ciągu 6 tygodni po uływie każdego kwartału zaliczkę w wysokości podatku przypadającego od odpłat osiągniętych w ciągu kwartału, oraz od wartości własnego spożycia w tymże kwartale.

Zaliczki te można ściągać przymusowo w drodze egzekucji. Zaliczki potrąca się z podatku wymierzonego przez władzę podatkową — a o ile przytem okaże się nadpłata, następuje jej zwrot — jednak bez procentów.

O ile płatnik nie zapłaci zaliczki względnie wymierzonego podatku w przepisany terminie, będą na rzecz Skarbu policzone odsetki za zwłokę, poczynając od pierwszego dnia po upływie odnośnego kwartału względnie po upływie 30 dni po doręczeniu nakazu płatniczego.

Wymierzenie podatku nie wyklucza możliwości wdrożenia postępowania karnego przeciw płatnikowi za fałszywe zeznania.

XII. Zwrot podatku w razie wywozu.

Jeżeli krajowy przedsiębiorca udowodni, że towary, od dostawy których zapłacił podatek obrotowy jego bezpośredni dostawca, lub od których on sam zapłacił podatek przy przywozie z zagranicy, wywiózł w stanie niezmienionym zagranicę, ma prawo — w ciągu roku po skutecznieniu wywozu — żądać zwrotu podatku w wysokości zapłaconej przez bezpośredniego dostawcę względnie przez niego samego.

B) PODATEK OD PRZEDMIOTÓW ZBYTKU.

I. Postanowienia ogólne.

Obroty podlegające podatkowi od zbytku nie podlegają podatkowi obrotowemu; przepisy ustawy dotyczące podatku obrotowego stosują

się również do podatku od przedmiotów zbytku, chyba, że ustawa wyrażnie postanawia inaczej, lub też przepisy o podatku obrotowym są sprzeczne z przepisami o podatku od przedmiotów zbytku.

II. Przedmiot podatku.

Przedmiotem podatku są obroty przedmiotami zbytku, które jako takie zostały zamieszczone w spisie wydanym w drodze rozporządzenia wykonawczego do ustawy. Spis ten może Rząd zmienić również w drodze rozporządzenia.

W szczególności podlegają podatkowi od zbytku:

1) przywóz przedmiotów zbytku — bez względu na to, kto przedmioty przywozi jako też bez różnicy, czy tytuł jest odpłatny czy bezpłatny:

2) dostawy wytwórców (wraz z ich spożyciem własnym) w tych wypadkach, w których wedle spisu przedmiot podlega opodatkowaniu u wytwórcy,

3) dostawy w drobnym handlu (wraz ze spożyciem własnym) — w tych wypadkach, w których wedle spisu przedmiot podlega opodatkowaniu w drobnym handlu;

4) dostawy w drodze licytacji;

5) dostawy osób prywatnych nie będących przedsiębiorcami;

6) świadczenia wyszczególnione w spisie.

Spożycie własne podlega podatkowi od zbytku nawet wtedy, gdy chodzi o użycie przedmiotu do celów zarobkowych.

W wypadkach określonych wyżej pod 4) i 5) nie bierze się pod uwagę faktu, że od przedmiotu dostawy został już zapłacony podatek bądź przez wytwórcę, bądź w drobnym handlu, bądź też przy przywozie.

Wywóz i tranzyt przedmiotów zbytku nie podlega podatkowi.

„Wytwórcą“ w rozumieniu ustawy jest ta osoba, która przedmioty — określone w spisie jako przedmioty zbytku — wytwarza lub każe wytwarzać i je w swym przedsiębiorstwie odsprzedaże. Wytwórcą jest także osoba, która przedmioty, które straciły już swą kwalifikację jako przedmioty zbytku, na własny rachunek w ten sposób obrabia lub każe obrobić, że znów jako przedmioty zbytku stały się zdadnymi do użytku i je w swym przedsiębiorstwie odsprzedaże.

Przedsiębiorca, który dla wytwórcy pizerabia lub obrabia surowce, półfabrykaty lub gotowe wyroby na przedmioty zbytku, opłaca od od odpłaty za swe świadczenia tylko podatek obrotowy.

W przemyśle domowym jest wytwórcą przedsiębiorca, który przedmioty zbytku zamawia u chałupników i je w swym przedsiębiorstwie sprzedaje. W wypadkach wątpliwych rozstrzyga Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Handlu o tem, kto jest wytwórcą.

Przez „drobny handel“ rozumie się bezpośrednią dostawę konsumentowi. Konsumentem jest każdy nabywca, który nie trudni się w spo-

sób zarobkowy i legalnie odsprzedażą przedmiotów tylko w tym stanie, w jakim je nabył (bez przeróbki).

Przedmioty zbytku tracą ten charakter i oczywiście nie podlegają podatkowi od zbytku, jeżeli z powodu zużycia, znacznego uszkodzenia, lub innej istotnej wady nie mogą być bez należytej naprawy użyte do tego celu, do którego pierwotnie były przeznaczone.

III. Zwolnienia przedmiotowe.

Od podatku są zwolnione:

1) dostawy zwolnione od podatku obrotowego (patrz dział A) część III), z wyjątkiem dostaw przedmiotów zbytku przy przymusowych licytacjach, dostaw osób prywatnych (nie będących przedsiębiorcami¹⁾ oraz z wyjątkiem dostaw dla państwa i dla przedsiębiorstw państwowych. Te ostatnie dostawy podlegają zniżonemu podatkowi od zbytku (2% zamiast zasadniczych 10%);

2) przywóz przedmiotów zbytku dla osób korzystających z prawa eksterytorjalności, o ile przywiezione przedmioty przeznaczone są do bezpośredniego użycia względnie spożycia tychże osób;

3) przywóz bagażów będących przedmiotami zbytku — przez imigrantów, jeśli imigrant używał tych rzeczy już zagranicą, jeśli służą one do jego własnego użytku, odpowiadają jego stosunkom i mają ślady trwałego użycia. Wyprawy i pódarunki ślubne, samochody osobowe i inne zbytkowne zaprzęgi, konie wierzchowe i wyścigowe nie korzystają jednak z tego zwolnienia;

4) przywóz bagażów przez podróżującą publiczność, jeśli przedmioty odnośne służą do własnego użytku podróżujących i stosownie do jakości i ilości odpowiadają potrzebom, zawodowi i stosunkom podróżującego;

5) przywóz oddziedziczonych, używanych przedmiotów zbytku;

6) przywóz przedmiotów zbytku będących corpora delicti w postępowaniu karnem lub cywilnym;

7) przywóz zbytkownych trumien ze zwłokami oraz urn z popiołami spalonych zwłok — wraz z przedmiotami służącymi do ozdoby tych trumien względnie urn;

8) przywóz zwróconych przez zagranicznego odbiorcę przedmiotów zbytku pod warunkami, pod którymi zwolnione są od cła;

9) przywóz do składów wolnych (od cła);

10) w drodze rozporządzenia może być od podatku zwolniony przywóz przedmiotów zbytku, jeśli przywóz tych przedmiotów wedle przepisów celnych jest czasowo zwolniony od cła;

11) dostawa używanych przedmiotów zbytku w zamian za nowe przedmioty zbytku tego samego rodzaju, a to pod warunkami określonymi w drodze rozporządzenia.

IV. Podmiot podatku.

Do zapłaty podatku są obowiązani:

- 1) przy przywozie — importer, względnie deklarant celny, albo odbiorca przedmiotu — bez różnicy, czy jest lub nie jest przedsiębiorcą;
- 2) przy dostawach przedmiotów zbytku, podlegających opodatkowaniu u wytwórcy — wytwórca;
- 3) przy dostawach przedmiotów, podlegających opodatkowaniu w drobnym handlu — dostawca;
- 4) przy pozasądowych licytacjach — osoba przeprowadzająca licytację; przy sądowych licytacjach — osoba, która prosiła o przeprowadzenie licytacji, przyczem sąd może żądać złożenia odpowiedniej zaliczki na podatek;
- 5) przy dostawach osób prywatnych (niebędących przedsiębiorcami) — dostawca; o ile jednak nabywcą jest przedsiębiorca, obowiązany on jest zamiast dostawcy zapłacić podatek i ma prawo potrącić go sobie z odpłaty;
- 6) przy świadczeniach, podlegających podatkowi od zbytku — osoba, wykonywująca świadczenie.

V. Stopa podatku.

Podatek od drobnego handlu przedmiotami zbytku, następnie podatek od świadczeń podlegający podatkowi od zbytku, podatek od przedmiotów zbytku przy licytacjach, oraz podatek od przedmiotów zbytku dostarczanych przez osoby prywatne — wynosi 10% odpłaty, względnie tam, gdzie niema odpłaty, 10% od wartości.

Podatek zaś pobierany od wytwórcy, jakoteż podatek pobierany przy przywozie wynosi 12% odpłaty, względnie wartości.

Wydatki za opakowanie podlegają temu samemu podatkowi (tej samej stopie), co i sam przedmiot, o ile wedle zwyczajów handlowych opakowanie to wraz z samym przedmiotem stanowi jednolitą całość. W wypadkach wątpliwych rozstrzyga władza skarbową II instancji po wysłuchaniu opinii znawców. We wszystkich innych wypadkach podlegają wydatki na opakowanie tylko podatkowi obrotowemu.

Przy przywozie może być stosowaną zamiast stawki procentowej, stawka stała od sztuki, wagi lub miary. Nadto mogą być stosowane także wyższe stawki podatkowe pod warunkami określonymi w dziale VII ustęp czwarty niniejszej pracy, a dotyczącymi podatku obrotowego.

O ile od przedmiotów zbytku, podlegających podatkowi od zbytku przy przywozie, lub u wytwórcy podatek ten rzeczywiście został zapłacony, podlegają dalsze obroty tymi przedmiotami tylko podatkowi obrotowemu z wyjątkiem jednak obrotu w drodze licytacji, oraz dostawy przez osoby prywatne.

VI. Zniżona stopa podatku.

Obniżonej do 2% stopie podatku od zbytku podlegają:

1) przywóz jakoteż dostawa takich przedmiotów zbytku, które ze względu na właściwość swoją nie mogą być inaczej używane jak tylko do celów naukowych, pedagogicznych, kościelnych, leczniczych, technicznych i zarobkowych;

2) przywóz i dostawa oryginałów jakoteż kopji dzieł artystów malarzy, dzieł plastycznych, stworzonych przez artystów dla celów publicznych;

3) przywóz i dostawa przedmiotów zbytku dla państwa oraz dla przedsiębiorstw państwowych, administrowanych nie na zasadach kalkulacji kupieckiej, wreszcie dla tych osób, które nabyły te przedmioty dla celów publicznych;

4) przywóz i dostawa przedmiotów zbytku podlegających opodatkowaniu w drobnym handlu, o ile nabywca przed nabyciem adwodu, że zajmuje się w kraju w sposób zarobkowy i prawnie dozwolony odsprzedaż takich przedmiotów w stanie niezmienionym, t. j. takim, w jakim je nabył.

VII. Sposób poboru podatku od zbytku.

Dostawy, uskuteczniane przez osoby prywatne, podlegają 10% podatkowi od zbytku — z wyjątkiem wypadków wyszczególnionych wyżej pod VI l. 4.

Podatek winne te osoby zapłacić w ciągu 14 dni po zawarciu umowy od każdej dostawy.

Przedsiębiorcy zaś, dostarczający przedmiotów zbytku, podlegających podatkowi w drobnym handlu, jakoteż przedsiębiorcy, wyrabiający przedmioty zbytku, podlegające opodatkowaniu u wytwórcy — muszą w przepisany terminie zgłosić władzy podatkowej fakt wykonywania odnośnego proceduru i podać przytem gatunki przedmiotów zbytku, będące przedmiotem ich obrotów. Obowiązek doniesienia ciąży na przedsiębiorcy również w razie zaniechania przedsiębiorstwa.

Okres podatkowy jest roczny, czyli podatek wymierza się od ogólnej sumy odpłat, pobranych w ciągu roku.

Wszyscy przedsiębiorcy, którzy wytwarzają przedmioty zbytku, podlegające opodatkowaniu w drobnym handlu, lub takimi przedmiotami handlują, winni w każdym zakładzie prowadzić specjalne zapiski. O ile chodzi o przedmioty zbytku, podlegające opodatkowaniu u wytwórcy — to do prowadzenia zapisków obowiązany jest tylko wytwórca.

Wymiar podatku od przedsiębiorców następuje zasadniczo na podstawie zeznania. Zresztą przepisy, dotyczące postępowania wymiarowe go przy podatku obrotowym, stosuje się także do podatku od zbytku.

VIII. Zwroty podatku od zbytku.

Przepisy działu A) część XII, dotyczące zwrotu podatku obrotowego odnoszą się również do podatku od zbytku.

Nadto zwraca się podatek od zbytku w następujących wypadkach:

1) przedsiębiorcy, którzy nabył przedmiot zbytku, celem przerobienia go na inny przedmiot zbytku, zwraca się na żądanie różnicę między 12% (10%) podatkiem od zbytku, a niższym 2% podatkiem od zbytku, o ile udowodni, że przedmiot zbytku, podlegający opodatkowaniu u wytwórcy, lub przy przywozie, nabył bezpośrednio od wytwórcy, lub bezpośrednio drogą przywozu, względnie, że nabył przedmiot zbytku, podlegający opodatkowaniu w drobnym bandlu, a jego dostawca, lub on sam zapłacił od dostawy tego przedmiotu 12%-owy (10%) podatek od zbytku; o ile zaś przedsiębiorca nabył przedmiot zbytku, opodatkowany u wytwórcy, lub przy przywozie, nie bezpośrednio od wytwórcy, lub nie bezpośrednio drogą przywozu, to na żądanie zwraca mu Skarb 6% ceny zakupu przedmiotu (bez podatku);

2) państwo, przedsiębiorstwa państwowe, administrowane nie na zasadach kalkulacji kupieckiej, jakoteż osoby, które nabyły przedmiot zbytku dla celów publicznych, mają prawo do zwrotu 6% ceny zakupu, o ile przedmiotu tego, opodatkowanego u wytwórcy, lub przy przywozie, nie nabyły bezpośrednio u wytwórcy, lub bezpośrednio drogą przywozu;

3) o ile przedsiębiorca udowodni, że przedmiot zbytku, od którego zapłacono podatek u wytwórcy, lub przy przywozie, wskutek klęski żywiołowej, lub innego wydarzenia, nie dającego się odwrócić bez jego winy, uległ zniszczeniu, lub w ten sposób został uszkodzony, że nie można przerzucić podatku od zbytku przy dalszym obrocie, to może mu władza podatkowa I instancji zwrócić podatek od zbytku w całości, lub w części.

C) STOSUNEK PODATKU OBROTOWEGO I PODATKU OD ZBYTKU DO SKARBOWOŚCI SAMORZĄDOWEJ.

Od podatku obrotowego, jakoteż od podatku od zbytku nie mogą być pobierane dodatki na rzecz związków samorządowych.

D) PRZEPISY KARNE.

Sankcje karne naogół są dość łagodne, kara aresztu (najwyższa wynosi 6 miesięcy) jest tylko karą zastępczą w razie niemożności ściągnięcia grzywny — której najwyższy wymiar wynosi 20-krotną kwotę ukróconego, względnie na ukroczenie narażonego podatku.

Kary nakłada się w trybie administracyjnym.

Władza orzekająca ma prawo na koszt skazanego ogłosić publicznie wyrok, wydany za defraudację podatkową.

Defraudację podatkową popełnia się nie tylko przez składanie fałszywych deklaracji, lecz także przez prowadzenie nieprawidłowych zapisków.

W razie powtórnego popełnienia defraudacji podatkowej przez płatnika, może mu być odebrane prawo prowadzenia jego przemysłu, względnie handlu.

UNIwersytet Wrocławski
Biblioteka Wydziału Prawa

85117 III